

(1) Denne fareklasse består af ammunition og eksplosivstoffer, som frembyder risiko for masseeksplosion.

(2) Hovedvirkningen for denne fareklasse hidrører fra trykbølgen; desuden er der risiko for sprængstykker med stor hastighed og udkast.

(3) En eksplosion af Fareklasse 1.1 ammunitionsgenstande kan resultere i alvorlige beskadigelser, hvis omfang afhænger af eksplosivstofmængden. Der er risiko for udkast, hvis størrelse og art varierer med magasineringsstedets karakter.

•Fareklasse 1.2

(1) Denne fareklasse består af ammunition og eksplosivstoffer, som frembyder risiko for sprængstykkevirkning, men ikke for masseeksplosion. Hovedvirkningen for denne fareklasse hidrører således fra udslyngning af sprængstykker.

(2) En eksplosion af Fareklasse 1.2 ammunitionsgenstande kan resultere i, at disse brænder og eksploderer med stigende hyppighed, men kun få ad gangen. Sprængstykker, brændende dele og ueksploderede genstande kan udslynges i betydeligt antal. Nogle af disse kan eksplodere ved anslag eller nogen tid efter dette og forårsage nye brande og eksplosioner. Trykvirkningen rækker ikke ud over de nærmeste omgivelser.

(3) Ved bestemmelse af sikkerhedsafstande/tilladelige nettoeksplosivstofmængder skelnes der - afhængig af sprængstykernes størrelse og rækkevidde - mellem to typer af ammunitionsgenstande:

Ammunitionsgenstande, som giver store sprængstykker med betydelig rækkevidde, fx sprængladte projektiler (med eller uden drivladning) med en NEM større end 0,71 kg. Fareklassen for sådanne ammunitionsgenstande betegnes Fareklasse 1.21.

Ammunitionsgenstande, som giver små sprængstykker med begrænset rækkevidde, fx sprængladte projektiler (med eller uden drivladning) med en NEM mindre end eller lig med 0,71 kg og andre genstande, som ikke indeholder sprængstof fx projektiler, patroner med uladte projektiler, pyrotekniske genstande eller raketmotorer i fremdriftsklar stand, som ikke masseeksploderer. Fareklassen for sådanne ammunitionsgenstande betegnes Fareklasse 1.22.

Ovennævnte fareklassebetegnelser (1.21 og 1.22) benyttes kun inden for forsvaret.

• Fareklasse 1.3

(1) Denne fareklasse består af ammunition og eksplosivstoffer, som frembyder brandfare og enten mindre risiko for trykbølgevirkning og/eller mindre risiko for sprængstykkevirkning, men der er ingen risiko for masseeksplosion. Hovedvirkningen for denne fareklasse er således flammevirkningen.

(2) Fareklasse 1.3 omfatter to typer af ammunition og eksplosivstoffer:

- Ammunitionsgenstande og eksplosivstoffer, der brænder med stor voldsomhed og stærk varmeudvikling (massebrand). Fareklassen for sådanne ammunitionsgenstande betegnes Fare-klasse 1.33.

- Ammunitionsgenstande, som brænder med mindre voldsomhed. Fareklassen for sådanne ammunitionsgenstande betegnes Fare-klasse 1.34.

Ovennævnte fareklassebetegnelser (1.33 og 1.34) benyttes kun nationalt inden for forsvaret.

Ammunitionsgenstande og eksplosivstoffer i Fareklasse 1.3 kan eksplodere, men normalt uden udslyngning af farlige sprængstykker. Brændende emballage mv. kan udslynges.

For så vidt angår sikkerhedsafstande kan som eksempel nævnes, at et oplæg på max. mængde (250 t), giver en min. sikkerhedsafstand til beboelse og trafikårer for fareklasse 1.1 = 1.400 m, for fareklasse 1.2 = 506 m og for fareklasse 1.3 = 405 m.

4. Fra oplæg af ammunition og eksplosivstoffer til oplæg af brandfarlige emner (væsker og gas), skelnes mellem oplæg under 100 liter, operativt vigtige oplæg og nedgravede oplæg. For oplæg under 100 liter er ikke fastsat sikkerhedsafstand på militært område. For operativt vigtige oplæg er sikkerhedsafstand fastsat til 450m. For nedgravede oplæg er fastsat en sikkerhedsafstand på 25m.

5. For forsvaret gælder desuden sikkerhedsregler vedr. rygeforbud indenfor 30m, særlige godkendelseskrav for elektroniske hjælpemidler (trucks, radioudstyr, PC, mobiltlf. m.v.), tilstedeværelse af brandslukningsmateriel (kun til bekæmpelse af små brande i umiddelbar nærhed), samt brug af temperatur og luftfugtighedsregulerende anlæg. Etablissementer er pålagt et samarbejde om brandplaner med de lokale brandmyndigheder. Forsvarets regler fastsætter endvidere min. afstande for indsatsmandskabets brandbekæmpelsesafstande og evakueringsafstande ift. hovedvirkning for fareklasserne 1.1 – 1.3.

6. Afstandskravene følger af nedenstående tabeller.

SIKKERHEDSAFSTANDSTABEL FOR FAREKLASSE 1.3					
Netto Ekspløsvstof- mængde Q kg	Sikkerhedsafstande m				Noter
	D1	D2	D3	D4	
50	10	12	25	25	HVAD STÅR D1 – D4 FOR: D1 = indre sikkerhedsafstand mellem to oplæg. D2 = ydre sikkerhedsafstand til ammunitionsværksted. D3 = ydre sikkerhedsafstand til trafikårer med middel og lille trafiktæthed (under 5.000 i døgnet). D4 = ydre sikkerhedsafstand til beboede bygninger og trafikårer med stor trafiktæthed (over 5.000 i døgnet).
100		15	25	30	
200		19	25	38	
300		22	29	43	
400		24	32	48	
500		26	34	51	
600		27	36	54	
700		29	38	57	
800		30	40	60	
900		31	42	62	
1 000		32	43	64	
1 200		34	46	69	
1 400		36	49	72	
1 600		38	50	75	
1 800		39	52	78	
2 000	10	41	54	81	
2 500	11	44	58	87	
3 000	12	47	62	93	
3 500	13	49	65	98	
4 000	14	51	68	105	
5 000	16	55	73	110	
6 000	18	59	78	120	
7 000	19	62	82	125	
8 000	20	64	86	130	
9 000	21	67	89	135	
10 000	22	69	92	140	
12 000	25	74	98	150	
14 000	27	78	105	155	
16 000	28	81	110	165	
18 000	30	84	115	170	
20 000	32	87	120	175	
25 000	35	94	125	190	
30 000	39	100	135	200	
35 000	42	105	140	210	
40 000	44	110	150	220	
50 000	50	120	160	240	
60 000	54	130	170	255	
70 000	59	135	180	265	
80 000	63	140	185	280	
90 000	66	145	195	290	
100 000	70	150	200	300	
120 000	77	160	215	320	
140 000	83	170	225	335	
160 000	88	175	235	350	
180 000	94	185	245	365	
200 000	99	190	250	375	
250 000	110	205	270	405	

AFSTANDSFUNKTIONER (kan anvendes for NEM der afviger fra de i tabellen anførte antal kg:

$$D1 = 0.22 Q^{1/2}$$

$$D2 = 3.2 Q^{1/3}$$

$$D3 = 4.3 Q^{1/3}$$

$$D4 = 6.4 Q^{1/3}$$

(Ved anvendelse af afstandsformler er Q = NEM)

TABEL 1: SIKKERHEDSAFSTANDSTABEL FOR FAREKLASSE 1.1 (SIDE 1)													
Netto Eksplivstof- Mængde kg	Sikkerhedsafstande m												
	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	D11	D12	D13
50	2		2	3	5	7	9	14	18	30	180	90	270
100	2		3	4	6	9	12	17	23	38		105	
200	3		3	5	7	11	15	22	29	47		130	
300	3		4	6	8	13	17	25	33	54		150	
400	3		4	6	9	14	18	27	36	59		165	
500	3		4	7	9	15	20	29	39	64		180	
600	3		5	7	10	16	21	31	41	68		190	
700	4		5	8	10	16	22	32	43	72		200	
800	4		5	8	11	17	23	34	45	75		210	
900	4		5	8	11	18	24	35	47	78		215	
1 000	4		5	8	11	18	24	36	48	80		225	
1 200	4		6	9	12	20	26	39	52	86		240	
1 400	4		6	9	13	21	27	41	54	90		250	
1 600	5		6	10	13	22	29	43	57	94		260	
1 800	5		7	10	14	22	30	44	59	98		270	
2 000	5		7	11	14	23	31	46	61	105	180	280	270
2 500	5		7	11	15	25	33	49	66	110	185	305	275
3 000	6		8	12	16	26	35	52	70	120	205	325	305
3 500	6		8	13	17	28	37	55	73	125	220	340	330
4 000	6		8	13	18	29	39	58	77	130	235	355	350
5 000	6		9	14	19	31	42	62	83	140	255	380	380
6 000	7		10	15	20	33	44	66	88	150	270	405	405
7 000	7		10	16	22	35	46	69	92	155	285	425	425
8 000	7		10	16	22	36	48	72	96	160	300	445	445
9 000	8		11	17	23	38	50	75	100	170	310	465	465
10 000	8		11	18	24	39	52	78	105	175	320	480	480
12 000	9		12	19	26	42	55	83	110	185	340	510	510
14 000	9		13	20	27	44	58	87	120	195	360	540	540
16 000	9		13	21	28	46	61	91	125	205	375	560	560
18 000	10		14	21	29	48	63	95	130	210	390	590	590
20 000	10		14	22	30	49	66	98	135	220	405	610	610
25 000	11		15	24	33	53	71	110	145	235	435	650	650
30 000	11	---	16	25	35	56	75	115	150	250	460	690	690
35 000	---	15	17	27	36	59	79	120	160	265	485	730	730
40 000	---	16	18	28	38	62	83	125	165	275	510	760	760
50 000		17	19	30	41	67	89	135	180	295	550	820	820
60 000		18	20	32	44	71	94	145	190	315	580	870	870
70 000		19	21	33	46	75	99	150	200	330	610	920	920
80 000		19	22	35	48	78	105	160	210	345	640	960	960
90 000		20	23	36	50	81	110	165	220	360	670	1 000	1 000
100 000		21	24	38	52	84	115	170	225	375	690	1 040	1 040
120 000		22	25	40	55	89	120	180	240	395	730	1 100	1 100
140 000		---	26	42	58	94	125	190	250	420	770	1 160	1 160
160 000			28	44	60	98	135	200	265	435	810	1 220	1 220
180 000			29	46	63	105	140	205	275	455	840	1 260	1 260
200 000			30	47	65	110	145	215	285	470	870	1 300	1 300
250 000			32	51	70	115	155	230	305	510	940	1 400	1 400

NB: Vedrørende "Noter" og "Afstandsfunktioner" til denne tabel skal der henvises til næste side.

D13 = Sikkerhedsafstand til bebyggelse – dog minimum 400 meter

TABEL 1: SIKKERHEDSAFSTANDSTABEL FOR FAREKLASSE 1.1 (SIDE 2)

Netto Eksplсивstof- Mængde Q kg	Sikkerhedsafstande m				Noter
	D14	D15	D16	D17	
50	400	400	270	270	a - Praktisk taget fuldstændig beskyttelse (se pkt. 1.408.a og 1.408.b.1)
100					
200					b - Høj grad af beskyttelse (se pkt. 1.408.a og 1.408.b.2)
300					
400					c - Delvis beskyttelse (se pkt. 1.408.a og 1.408.b.3)
500					
600					d - Virkning fra sprængstykker med stor hastighed (se pkt. 1.438.a.(1))
700					
800					e - Virkning fra udslynget ammunition (se pkt. 1.438.a(2))
900					
1 000					f - Beskyttelsen afhængig af skadetruet objekts konstruktion og det magasineredes følsomhed (se pkt. 1.407.c)
1 200					
1 400					g - Eksklusive meget følsomme eksplosivstoffer (se pkt. 1.426)
1 600					
1 800					h - Eksklusive ammunitionsgenstande i skadetruet objekt følsomme over for udkast fra magasinvægge (se pkt. 1.435)
2 000					
2 500					i - Bombestabler i det fri (se pkt. 1.422)
3 000					
3 500					k - Eksklusive veje med konstant, tæt og hurtig trafik (se pkt. 1.412.b)
4 000					
5 000					l - Ikke beskyttelse for bygninger med store glasarealer (se pkt. 1.413.b)
6 000					
7 000					m - Minimumsafstand til tætbeboede områder 400 m (se pkt. 1.413.d)
8 000					
9 000					n - Reducerede sikkerhedsafstande for store jorddækkede magasiner med NEM < 45 000 kg (se pkt. 1.445.b)
10 000		400		270	
12 000		415		275	
14 000		435		290	
16 000		455		305	
18 000		475		315	
					AFSTANDSFUNKTIONER:
20 000	400	490	270	330	D1 = $0.35 Q^{1/3}$
25 000	410	530	275	355	D2 = $0.44 Q^{1/3}$
30 000	435	560	290	375	D3 = $0.5 Q^{1/3}$
35 000	460	590	305	395	D4 = $0.8 Q^{1/3}$
40 000	480	620	320	415	D5 = $1.1 Q^{1/3}$
45 000	500	640	335	430	D6 = $1.8 Q^{1/3}$
					D7 = $2.4 Q^{1/3}$
50 000					D8 = $3.6 Q^{1/3}$
60 000					D9 = $4.8 Q^{1/3}$
70 000					D10 = $8.0 Q^{1/3}$
80 000					D11 = $3.6 Q^{1/2}$ for $Q \leq 4\ 500$ kg
90 000					D11 = $14.8 Q^{1/3}$ for $Q > 4\ 500$ kg
100 000					D12 = $22.2 Q^{1/3}$
120 000					D13 = $5.5 Q^{1/2}$ for $Q \leq 4\ 500$ kg
140 000					D13 = $22.2 Q^{1/3}$ for $Q > 4\ 500$ kg
160 000					D14 = $14.0 Q^{1/3}$
180 000					D15 = $18.0 Q^{1/3}$
					D16 = $9.3 Q^{1/3}$
200 000					D17 = $12.0 Q^{1/3}$
250 000					

Bilag 4: International klassificering af fyrværkeri i forbindelse med transport

UN 0333 Fyrværkeri (klassificeringskode 1.1G)

UN 0334 Fyrværkeri (klassificeringskode 1.2G)

UN 0335 Fyrværkeri (klassificeringskode 1.3G)

UN 0336 Fyrværkeri (klassificeringskode 1.4G)

UN 0337 Fyrværkeri (klassificeringskode 1.4S)

Hvor klassificeringskoden betyder følgende:

Underklasse 1.1	Stoffer og genstande, som frembyder fare for masseeksplosion (en masseeksplosion er en eksplosion, der næsten omgående vil berøre hele ladningen).
Underklasse 1.2	Stoffer og genstande, der frembyder fare for udslyngning af sprængstykker, men ikke risiko for masseeksplosion.
Underklasse 1.3	Stoffer og genstande, der ikke frembyder fare for masseeksplosion, men som er brandfarlige, og frembyder enten mindre fare for trykbølgevirkning eller mindre fare for udslyngning af sprængstykker eller begge dele, a) hvis forbrænding medfører stærk udvikling af strålevarme; eller b) som brænder enkeltvis efter hinanden, hvorved der frembringes mindre trykbølger eller udslyngning af sprængstykker eller begge dele.
Underklasse 1.4	Stoffer og genstande, der kun frembyder begrænset fare for eksplosion i tilfælde af antændelse eller initiering under transport. Virkningerne vil stort set være begrænset til det enkelte kolli, og der kan kun forventes udslyngning af små sprængstykker med kortere rækkevidde. En ydre brand må ikke kunne forårsage næsten omgående masseeksplosion af størstedelen af indholdet i kolliet.
G	Pyrotekniske stoffer eller genstande, der indeholder et pyroteknisk stof, eller genstande, der indeholder både et eksplosivstof og et lys-, brand-, røg- eller tårefremkaldende stof (undtagen genstande, der aktiveres af vand, eller genstande, der indeholder hvidt phosphor, phosphider, et pyrofort stof, en brandfarlig væske el-

	ler gel, eller hypergolske væsker).
S	Stoffer eller genstande, der er pakket eller konstrueret således, at en mulig farlig virkning som følge af fejlfunktion begrænser sig til kolliet, medmindre emballagen er blevet ødelagt ved brand, i hvilket tilfælde alle trykbølgevirkninger og udslyngning af sprængstykker er begrænset i et sådant omfang, at de ikke i væsentlig grad er til gene eller hindring for brandslukning eller andet redningsarbejde i umiddelbar nærhed af kolliet.

Kategoriseringens betydning for flytransport:

- 1) UN 0333, division 1.1G: Almindeligvis forbudt at transportere med luftfartøj.
- 2) UN 0334, division 1.2G: Almindeligvis forbudt at transportere med luftfartøj.
- 3) UN 0335, division 1.3G: Almindeligvis forbudt at transportere med luftfartøj
- 4) UN 0336, division 1,4G: Må almindeligvis kun befordres med fragtluftfartøj.
- 5) UN 0337, division 1,4S: Må transporteres med såvel passager- som fragtluftfartøj.

Bilag 5: Underarbejdsgruppens medlemmer

Arbejdstilsynet; specialkonsulent Tenna Andersen og civilingeniør Anders Mortensen

Beredskabsstyrelsen; kontorchef Jan Petersen og specialkonsulent Elsebeth Grinvalds

Forsvarets Eksplosivstofkommission; major Niels Jørgen Hansen

Forsvarsministeriet; fuldmægtig Asger B. Andersen

Justitsministeriet; souschef Mads Christian Christensen (politikontor), fuldmægtig Jens Teilberg Søndergaard (færdselskontor) og fuldmægtig Thorvald Spanggaard (formueretskontor)

KL; beredskabschef Jørgen Pedersen (Beredskabscenter Aalborg).

København og Frederiksberg kommuner; brandinspektør, distriktsleder Hans Larsen.

Miljøstyrelsen; fuldmægtig Suzanne Trolle.

Sikkerhedsstyrelsen; kontorchef Bettine Aundrup, specialkonsulent Susanne Rosbach og kontorchef Torben Rahbek

Søfartsstyrelsen; specialkonsulent Jette B. Sørensen

Transport- og Energiministeriet; fuldmægtig Mona Lagrelius

Trafikstyrelsen; fuldmægtig Jens Olsen

Økonomi- og Erhvervsministeriet; chefkonsulent Marie Voldby og fuldmægtig, Anders Bjørk Nielsen

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial data. This includes not only sales and purchases but also expenses and income. The document provides a detailed list of items that should be tracked, such as inventory levels, accounts payable, and accounts receivable. It also outlines the procedures for recording these transactions, including the use of double-entry bookkeeping to ensure that the books are balanced.

The second part of the document focuses on the analysis of the financial data. It explains how to calculate key financial ratios and metrics, such as the gross profit margin, operating profit margin, and return on investment. These metrics are used to evaluate the company's performance and identify areas for improvement. The document also discusses the importance of comparing the company's performance to industry benchmarks and providing a clear explanation of any variances.

The final part of the document covers the preparation of financial statements. It provides a step-by-step guide to creating the income statement, balance sheet, and cash flow statement. It also discusses the importance of auditing the financial statements to ensure their accuracy and reliability. The document concludes with a summary of the key findings and recommendations for the future.

**Rapport fra Regeringens udvalg vedr.
opfølgning på fyrværkeriulykken i
Seest ved Kolding
Bilag B**

Maj 2005

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial data. This includes not only sales and purchases but also expenses and income. The document provides a detailed list of items that should be tracked, such as inventory levels, accounts payable, and accounts receivable. It also outlines the procedures for recording these transactions, including the use of double-entry bookkeeping and the importance of regular reconciliations.

The second part of the document focuses on the analysis of the recorded data. It explains how to calculate key financial ratios and metrics, such as the gross profit margin, operating profit margin, and return on investment. These calculations are essential for understanding the company's financial performance and identifying areas for improvement. The document also discusses the importance of comparing the company's performance to industry benchmarks and providing a clear explanation of any variances.

The final part of the document addresses the reporting requirements for the financial data. It outlines the format and content of the financial statements, including the balance sheet, income statement, and cash flow statement. It also discusses the importance of providing clear and concise explanations of the data and any significant changes. The document concludes by emphasizing the need for transparency and accuracy in all financial reporting.

11. maj 2005

Rapport fra Underarbejdsgruppe 2

*om placering af fyrværkerivirksomheder, bered-
skabsplanlægning for disse, samt sikkerhedsmæs-
sige regler og indretning af virksomhedstyper, der
kan give anledning til brand og eksplosion.*

1. INDLEDNING	4
2. RISIKOVIRKSOMHEDER GENERELT	5
3. LOKALISERING OG PLANLÆGNING	5
3.1. Planlovgivningen	5
3.1.1. Beskrivelse af gældende ret.	5
3.1.2. Sanktionsmuligheder	8
3.1.3. Konklusioner i forhold til gældende regler	8
3.1.4. Sammenfatning	10
4. SIKKERHEDSMÆSSIGE REGLER	10
4.1. Risikobekendtgørelsen	11
4.1.1. Beskrivelse af gældende ret.	11
4.1.2. "Tunge" risikovirksomheder	14
4.1.3. "Mindre tunge" risikovirksomheder	14
4.1.4. Sanktionsmuligheder	15
4.1.5. Ændring af Seveso II-direktivet	15
4.1.6. Konklusioner i forhold til gældende og kommende regler.	16
4.1.7. Eksisterende virksomheder med uhensigtsmæssig beliggenhed	16
4.1.8. "Mindre tunge" risikovirksomheder	18
4.1.9. Midlertidige oplag	19
4.1.10. "Ikke-risikovirksomheder"	20
4.1.11. Uvildig gennemgang af risikovirksomheders sikkerhedsrapporter	22
4.1.13. Ensartede metoder til brug ved risikovurderinger	23
4.1.13. Gennemgang af eksisterende risikovirksomheder	24
4.2. Beredskabslovgivningen	26
4.2.1. Beskrivelse af gældende ret	26
4.2.2. Sanktionsmuligheder	28
4.2.3. Igangværende revisionsarbejde	28
4.2.4. Konklusioner i forhold til gældende regler	29
4.3. Arbejds miljølovgivningen.	29
4.3.1. Beskrivelse af gældende ret	29
4.3.2. Sanktionsmuligheder	31
4.3.3. Konklusioner i forhold til gældende ret	31
4.4. Kompetenceforholdene	31
4.4.1. Planmyndigheden	32
4.4.2. Arbejdstilsynet	33
4.4.3. Miljømyndigheden	33
4.4.4. Redningsberedskabet	34
4.4.5. Politiet	35

4.4.6. Opfølgning af uheld	35
4.4.7. Konklusioner med hensyn til kompetenceforholdene.	35
5. BEREDSKABS- OG EVAKUERINGSPLANER	37
5.1. Politiet	37
5.1.1. Konklusioner i forhold til gældende ret og forslag til forbedringer	38
5.2. Arbejdstilsynet	39
5.2.1. Konklusioner i forhold til gældende ret.	39
5.3. Kommuner og amtskommuner	39
5.3.1. Nye regler på området	40
5.3.2. Konklusioner i forhold til gældende regler	41
6 KOMMENTARER OG FORSLAG FRA INTERESSEORGANISATIONERNE	41
7. UDENLANDSKE ERFARINGER	42
8. SAMMENFATNING - ARBEJDSGRUPPENS ANBEFALINGER –HERUNDER VEDRØRENDE ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER .	44
BILAG 1 KOMMISSORIUM FOR KULEGRAVNINGSSUDVALGET	47
BILAG 3. OM LOKALISERING AF EKSISTERENDE RISIKOVIRKSOMHEDER	50

1. Indledning

Regeringen nedsatte november 2004 et udvalg, Kulegravningsudvalget, med blandt andet det formål at komme med anbefalinger til eventuelle justeringer i reglerne for fyrværkerivirksomheder og andre særlige risikovirksomheder, hvor brand og eksplosion er den primære risiko.

Udvalget blev nedsat som følge af fyrværkerikatastrofen i Seest ved Kolding den 3. november 2004.

Kulegravningsudvalget uddelegerede arbejdet i 3 underarbejdsgrupper. Nærværende udgør afrapporteringen fra underarbejdsgruppe 2 (UA2).

I kommissoriet for UA2 blev der blandt andet peget på følgende områder, som skulle belyses gennem gruppens arbejde:

- 1) Komme med oplæg til, hvordan det kan sikres, at der ikke fremover placeres større fyrværkerivirksomheder eller opbevares større fyrværkerilagre i boligområder.
- 2) Vurdere, om de sikkerhedsmæssige regler for andre særlige risikovirksomheder beliggende i byområder, hvor der kan indtræffe eksplosioner ved brand, er tilstrækkelige, herunder vurdere reglerne for den bygningsmæssige indretning.
- 3) Vurdere reglerne for beredskabs- og evakueringsplaner i forbindelse med fyrværkerivirksomhed.

Hvert af de tre områder er behandlet efter følgende systematik:

1. Beskrivelse af gældende ret, herunder sanktionsmuligheder, samt beskrivelse af kompetenceforholdene, hvor dette er relevant.
2. Konklusioner i forhold til gældende regler og kompetenceforhold.
3. Eventuelle forslag til forbedringer (herunder beskrivelser m.h.t. eventuelle økonomiske, administrative, erhvervsmæssige, retssikkerhedsmæssige eller EU-retslige konsekvenser).

Arbejdsgruppen har afholdt 6 møder og har bestået af repræsentanter for Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Justitsministeriet, Forsvarsministeriet, Beredskabsstyrelsen, Arbejdstilsynet, Skov- og Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen. Formandskabet er varetaget af Miljøstyrelsen v/ kontorchef Claus Torp. Medlemmerne fremgår af bilag 2. Sikkerhedsstyrelsen er løbende blevet orienteret om gruppens arbejde.

Et udkast til rapport har været drøftet med følgende interesseorganisationer: Dansk Industri, Landbrugsrådet, Oliebranchens Fællesrepræsentation og Fyrværkeribranchen. Der er nærmere redegjort for bemærkningerne fra disse organisationer under afsnit 6 Bemærkninger og forslag fra interesseorganisationerne.

2. Risikovirksomheder generelt

Virksomheder, hvor der kan forekomme store mængder farlige stoffer, herunder fyrværkerivirksomheder, er omfattet af reglerne i Seveso II – direktivet, som i dansk ret er gennemført ved bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Risikobekendtgørelsen). Risikobekendtgørelsen er bygget op omkring to sæt tærskelmængder af farlige stoffer og tilsvarende to sæt handlepligter (Virksomheder med stofmængder over den høje tærskelværdi benævnes i daglig tale "tunge" risikovirksomheder og virksomheder med stofmængder under den høje tærskelværd, men over den lave benævnes "mindre tunge" risikovirksomheder). Som supplement hertil har Arbejdstilsynet udarbejdet bekendtgørelse om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer, der regulerer virksomhedernes forhold i relation til arbejdsmiljølovgivningen.

Tilsynet i Danmark med virksomheder omfattet af Risikobekendtgørelsen varetages i et samarbejde mellem miljømyndighed, Arbejdstilsynet, det kommunale beredskab og politiet, således at hver af de involverede myndigheder er ansvarlig myndighed indenfor sit område. Samarbejdet koordineres af miljømyndigheden. Amtet er miljømyndighed for alle de "tunge" risikovirksomheder. For de "mindre tunge" risikovirksomheder afhænger det af reglerne i bekendtgørelse af godkendelse af listevirksomhed, om amt eller kommune er miljømyndighed.

Med henblik på en formalisering af samarbejdet mellem de myndigheder, der er involveret i regelfastsættelse og administration vedrørende virksomheder omfattet af Risikobekendtgørelsen, er der nedsat et udvalg – Risikokoordinationsudvalget - med repræsentanter for følgende myndigheder: Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, Miljøstyrelsen, Skov – og Naturstyrelsen, Justitsministeriet, Amtsrådsforeningen, KL, Københavns Kommune, det lokale beredskab og politiet.

3. Lokalisering og planlægning

3.1. Planlovgivningen

3.1.1. Beskrivelse af gældende ret.

I henhold til planloven er udstedt bekendtgørelse nr. 428 af 2. juni 1999 om supplerende regler i medfør af lov om planlægning (Samlebekendtgørelsen)¹.

Risikovirksomheder er omfattet af planlovens regler om region-, kommune- og lokalplanlægning på lige fod med andre anlægsprojekter, og for "tunge" risikovirksomheder tillige reglerne i planloven om Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM) i forbindelse med virksomhedens placering og udformning jf. samlebekendtgørelsen. "Mindre tunge" risikovirksomheder er kun omfattet af VVM-reglerne, hvis der er tale om en anlægstype, der af anden årsag er omfattet.

¹ Bekendtgørelsen er ændret ved bekendtgørelse nr. 1008 af 16. nov. 2000, bekendtgørelse nr. 605 af 15. juli 2002, bekendtgørelse nr. 475 af 06. juni 2003 og bekendtgørelse nr. 655 af 07. juli 2003.

VVM-reglerne fremgår af et EU-direktiv, som for så vidt angår anlægsprojekter på land, er implementeret i planloven. VVM-pligtige anlægsprojekter må først etableres eller påbegyndes, når der er gennemført en VVM-vurdering og fastlagt de fornødne regionplanretningslinier for anlægget. Disse fastlægges typisk i form af et endeligt vedtaget tillæg til regionplanen, hvorefter der kan gives tilladelse til virksomhedens eller anlæggets etablering i form af en VVM-tilladelse, eller hvis der er tale om en miljøgodkendelsespligtig aktivitet, da en miljøgodkendelse. Det skal bemærkes, at alle risikovirksomheder er godkendelsespligtige i henhold til miljøbeskyttelsesloven.

Anlægs- og virksomhedstyper, som er opført i bilag 1 til Samlebekendtgørelsen, er altid omfattet af VVM-pligten ved etablering eller ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg, hvorfor der i disse tilfælde skal gennemføres en VVM-vurdering.

”Tunge” risikovirksomheder er omfattet af bilag 1. Det indebærer bl.a., at en udvidelse af en risikovirksomhed, som indebærer at virksomheden herefter bliver en ”tung risikovirksomhed”, udløser VVM-pligt, uanset at den konkrete udvidelse muligvis ikke i sig selv kunne betegnes som væsentlig. Derimod vil en ændring af Risikobekendtgørelsen, som udvider antallet af omfattede virksomheder, ikke udløse VVM-pligt for bestående virksomheder. Først når den enkelte virksomhed ændres eller udvides i et omfang, der er VVM-pligtigt, vil der skulle ske en VVM-vurdering.

Udvidelser og ændringer af ”tunge” risikoanlæg, som ikke kan sidestilles med nyanlæg, behandles efter reglerne, der gælder for anlæg opført på bilag 2 til samlebekendtgørelse.

Virksomhedstyper eller anlæg, der er opført på bilag 2 til Samlebekendtgørelsen, er kun omfattet af VVM-pligten, hvis projektet skønnes at kunne påvirke miljøet væsentligt. VVM-myndighedens afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af bilag 2 er VVM-pligtigt, kaldes en screening. ”Mindre tunge” risikovirksomheder er i øjeblikket kun omfattet af bilag 2, hvis der er tale om en virksomhedstype, der ellers er omfattet af bilag 2.

Ved udvidelser eller ændringer, der kan være til skade for miljøet, skal VVM-myndigheden foretage en screening ud fra en konkret vurdering af, om det påtænkte anlæg eller ændringen vil kunne påvirke miljøet væsentligt. Heri indgår også risikoen for større uheld. Som ovenfor nævnt er det imidlertid ikke virksomhedens risikoforhold, der har givet anledning til screeningen, hvorfor spørgsmålet om evt. behov for sikkerhedszoner ikke nødvendigvis har været i fokus ved vurderingen. Hvis det vurderes, at der er tale om et projekt, der kan påvirke miljøet væsentligt, omfattes ændringen eller udvidelsen af krav om VVM-vurdering. I denne forbindelse skal ”miljøet” forstås bredt som projektets omgivelser.

VVM-myndighedens afgørelse skal, uanset om ændringen vurderes at være VVM-pligtig eller ej, offentliggøres, og afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet.

I forbindelse med VVM-vurderingen af et VVM-pligtigt risikoanlæg udarbejdes en risikovurdering og et tillæg til regionplanen, som skal indeholde retningslinier for den kommunale planlægning og admi-

nistration. I den forbindelse indgår placeringen og naboskabet som en meget væsentlig parameter, og der fastlægges typisk sikkerhedszoner med begrænsninger for arealanvendelsen og dermed for den kommunale planlægning. Miljøministeren har mulighed for at modsætte sig den endelige vedtagelse af tillæg til regionplanen.

Herved sikres, at der ikke er og heller ikke senere umiddelbart vil kunne etableres en sårbar arealanvendelse som f.eks. institutioner, boliger mv. indenfor de udlagte sikkerhedszoner.

Tre danske olieraffinaderier fik ved etableringen i 1960'erne udlagt sikkerhedszoner på 300 meter. Øvrige risikoanlæg fra før 1989 er ikke forsynet med sikkerhedszoner, med mindre der er foretaget ændringer eller udvidelser i et sådant omfang, at de er blevet VVM-pligtige.

Risikobekendtgørelsen blev senest ændret i 2000. Ved den lejlighed blev også nogle af tærskelværdierne ændret, således at nogle virksomheder blev til "tunge" risikovirksomheder. Som ovenfor nævnt udløser en regelændring ikke VVM-pligt for bestående virksomheder. Disse virksomheder skal derfor først VVM-vurderes, hvis der sker en ændring eller udvidelse, som udløser VVM-pligt.

De gældende regler i henhold til planloven sikrer offentlighedens indsigt i etablering, ændringer og udvidelser af "tunge" risikovirksomheder, samt i den forbindelse også at der sker en hensigtsmæssig planlægning og placering af virksomheden. Således skal offentligheden inddrages i den indledende idefase, hvor blandt andet det nærmere indhold af VVM-vurderingen fastlægges, ligesom offentligheden og andre myndigheder (herunder statslige) senere skal høres om planforslaget og VVM-redegørelsen (med risikovurdering). Sluttelig skal VVM-myndighedens beslutning om at tillade eller afslå projektet offentliggøres. Denne afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet.

I en VVM-vurdering skal der tages stilling til anlæggets udformning, dets karakteristika, herunder risikoforhold, samt gives en vurdering af mulige alternativer og alternative placeringer.

VVM-vurderingen skal endvidere indeholde en beskrivelse af det omgivende miljø, samt en vurdering af påvirkningerne på disse omgivelser. I denne vurdering skal indgå de indirekte, kumulativt, kort- og langsigtede, vedvarende og midlertidige, samt positive og negative virkninger af projektets etablering.

VVM-vurderingen skal også indeholde en beskrivelse af, hvilke foranstaltninger der er gjort for at undgå, nedbringe eller om muligt neutralisere de skadelige virkninger på miljøet, samt et ikke-teknisk resume af den samlede VVM-vurdering.

På grundlag af VVM-vurderingen og planforslaget skabes der således et grundlag for en samlet stillingtagen til det pågældende projekt ud fra såvel udformning, placering som miljømæssige forhold.

Først herefter må miljømyndigheden give miljøgodkendelse til etableringen eller ændringen af anlægget.

Siden VVM-reglernes ikrafttræden i 1989 er der gennemført VVM-vurderinger af 9 risikovirksomheder. Hertil kommer 12 strækningsanlæg, primært naturgasledninger med risikovurdering. Disse anlæg omfattes ikke af Seveso-direktivet og heller ikke af krav om miljøgodkendelse, men etableres på grundlag af en VVM-tilladelse.

VVM-proceduren vil afdække, om den omhandlede virksomhed sikkerhedsmæssigt kan placeres i et erhvervsområde planlagt til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, eller om virksomheden af sikkerhedsmæssige årsager skal placeres i et særligt erhvervsområde, der udlægges i det regionplantillæg, som følger VVM-vurderingen. Endelig kan virksomheden have en sådan karakter, at den kan placeres i landzonen, eksempelvis i overflødiggjorte landbrugsbygninger. Dette kan være tilfældet, hvor der hovedsagelig er tale om lageraktiviteter, som eksempelvis fyrværkerivirksomheder eller lignende.

3.1.2. Sanktionsmuligheder

Overtrædelse af VVM-pligten kan i henhold til planloven straffes med bøde. Dette gælder også overtrædelser af vilkår fastsat i en VVM-tilladelse.

3.1.3. Konklusioner i forhold til gældende regler

Reglerne virker hensigtsmæssige og dækkende for nye "tunge" risikovirksomheder, som bliver obligatorisk VVM-vurderede og de "tunge" risikovirksomheder, der har været VVM-vurderede. Det vil sige virksomheder, der er etableret efter 1989 og som har været risikovirksomheder på det pågældende tidspunkt

For risikovirksomheder, hvor der ikke er blevet udlagt sikkerhedszoner, eller hvor disse efterfølgende må vurderes som utilstrækkelige, kan der imidlertid være et problem. Virksomhederne er typisk etableret i planlagte industriområder på et tidspunkt, hvor området endnu ikke var fuldt udbygget, eller hvor naboarealer udlagt til boligparceller endnu ikke var bebyggede. Ved vurderingen af, om virksomheden kunne etableres i henhold til beredskabslovgivningen og miljølovgivningen, bliver der typisk kun taget udgangspunkt i områdets etablerede virksomheder og boliger. Dette kan betyde, at solgte, men endnu ikke bebyggede nabogrunde får en i forhold til risikovirksomheden uhensigtsmæssig placering – "byen vokser ind mod virksomheden". I det omfang disse virksomheder frembyder risiko for brand eller eksplosion, kan det således vise sig, at risikovirksomheden er uheldigt placeret, når boliger eller anden arealanvendelse rent faktisk gennem opfyldelse af den kommunale planlægning er kommet for tæt på virksomheden.

Beredskabsloven giver ikke hjemmel til at fastlægge sikkerhedszoner udenfor virksomhedens hegn, men beredskabslovens § 33 åbner mulighed for at stille krav til placering på virksomhedens egen grund, således at sikkerhedsafstande holdes på virksomhedens egen grund, hvis der i forbindelse med behandlingen af virksomheden viser sig behov herfor.

For de "mindre tunge" risikovirksomheder er forholdet det, at de kun i meget begrænset omfang reelt indgår i den kommunale planlægning, og at der kun undtagelsesvis udlægges sikkerhedszoner i forbin-

delse med placeringen og miljøgodkendelsen af disse virksomheder, fordi de ikke er omfattet af bilag 2 i Samlebekendtgørelsen som risikovirksomheder.

Det forekommer således umiddelbart hensigtsmæssigt at indføre de "mindre tunge" risikovirksomheder på Samlebekendtgørelsens bilag 2, således at disse virksomheder fremover skal screenes for inden etablering og væsentlig udvidelse. Dette indebærer også, at "mindre tunge" risikovirksomheder fremover vil blive VVM-pligtige, hvis de må antages at kunne påvirke omgivelserne væsentligt. Dette må forventes at være tilfældet, hvis anlægget forudsætter tilvejebringelse af sikkerhedszoner, der rækker ud over virksomhedens egne arealer.

En stor del af de "mindre tunge" risikovirksomheder findes allerede opført på Samlebekendtgørelsens bilag 2, f. eks. under pkt. 6, kemisk industri a) behandling af mellemprodukter og fremstilling af kemiske produkter, c) anlæg til oplagring af olie, samt petrokemiske og kemiske produkter.

Der vil med den foreslåede udvidelse af bilag 2 primært være tale om en ændring, der sikrer, at alle "mindre tunge" risikovirksomheder bliver omfattet af VVM-reglerne på en sådan måde, at der sættes fokus på risikoforholdene i vurderingen af, om et nyt projekt vil være VVM-pligtigt. Ressourcemæssigt betyder den foreslåede ændring formentlig højst 10 ekstra screeningsager om året på landsplan og højst en ekstra VVM-pligtig sag hvert femte år.

Med en optagelse af de "mindre tunge" risikovirksomheder i Samlebekendtgørelsens bilag 2 må det forventes, at antallet af risikovirksomheder, der ikke har tilstrækkelige sikkerhedszoner, ikke længere vil blive øget, men formindskes på sigt.

Som nævnt vil der i visse tilfælde være tale om, at en konkret virksomhed mest hensigtsmæssigt vil kunne placeres i et særligt erhvervsområde planlagt til formålet eller i overflødiggjorte landbrugsbygninger i landzonen. I den forbindelse foreslås det, at der tilvejebringes et vejledningsmateriale i relation til risikobekendtgørelsen og planloven til brug for kommunernes nærmere stillingtagen til en hensigtsmæssig placering af risikovirksomheden.

De virksomheder, der etableres som "mindre tunge" virksomheder og senere som følge af ændrede regler bliver til "tunge" risikovirksomheder, vil som nævnt ikke som følge af regelændringen blive omfattet af VVM-reglerne, og virksomhedens placering vil derfor ikke i denne sammenhæng blive nyvurderet, ligesom der kun sjældent vil være udlagt sikkerhedszoner i forbindelse med en sådan bestående virksomhed.

Det skal dog understreges, at risikoforholdene ikke ændres som følge af ændrede regler. Ofte forholder det sig imidlertid således, at de ændrede regler afspejler en større viden om den risiko virksomheden kan frembyde. Uanset om der i fremtiden udlægges sikkerhedszoner omkring disse virksomheder, vil problemet fortsat kunne bestå, idet sikkerhedszonerne kan vise sig at være utilstrækkelige i visse tilfælde, hvor reglerne skærpes på grund af ny viden.

Det kunne i forlængelse heraf overvejes at indføre VVM-pligt i forbindelse med revision af miljøgodkendelser af bestående risikovirksomheder, hvor der ikke tidligere har været gennemført en VVM-vurdering. I mange tilfælde ville der dog være tale om en åbenbart overflødig procedure, fordi mange virksomheder alt taget i betragtning har en ganske hensigtsmæssig placering. Forslaget ville desuden have den reelle begrænsning, at selv hvor placeringen ikke er hensigtsmæssig, ville det i mange tilfælde ikke være praktisk muligt at følge VVM-vurderingen op med udlæg af de nødvendige sikkerhedszoner, uden enten at skulle ekspropriere større arealer udenfor virksomhedens område eller meddele virksomheden påbud om at flytte. VVM-proceduren med inddragelse af offentligheden ville derfor i mange tilfælde ikke tjene noget reelt formål. Det vurderes derfor at være mere hensigtsmæssigt, at der foretages en konkret vurdering af, om der blandt de eksisterende risikovirksomheder (både "tunge" og "mindre tunge") er virksomheder, hvor beliggenheden i forhold til anden arealanvendelse er så uhen-sigtsmæssig, at der bør ske en ændring af forholdene. Under afsnittet "Konklusioner i forhold til gældende og kommende regler under Risikobekendtgørelsen" stilles der forslag om at gennemføre en sådan konkret vurdering.

Hvis forslaget skulle gennemføres, ville det medføre i størrelsesordenen 15 VVM-vurderinger fordelt over en ca. 10-årig periode.

3.1.4. Sammenfatning

Det anbefales, at alle "mindre tunge" risikovirksomheder optages på bilag 2 til Samlebekendtgørelsen, således at disse skal screenes for evt. VVM-pligt i forbindelse med etablering og ved ændringer, der kan være til skade for miljøet, herunder også hvis ændringerne indebærer at risikoforholdene forværres. Det vurderes, at den foreslåede ændring højst vil medføre 10 ekstra sceeningssager om året på landsplan og højst én ekstra VVM-pligtig sag hvert femte år. Der vil være tale om et forslag, der ikke er særligt omkostningstungt.

Desuden foreslås det, at der udarbejdes en vejledning til brug for kommunernes nærmere stillingtagen til en hensigtsmæssig placering af risikovirksomheder, herunder hvornår en risikovirksomhed kan placeres i landzonen i eksempelvis overflødiggjorte landbrugsbygninger.

4. Sikkerhedsmæssige regler

Uanset den valgte placering vil risikovirksomheder, herunder fyrværkerivirksomheder, stort set altid udgøre en risiko for omgivelserne. Hertil kommer, at virksomhedernes aktiviteter også kan udgøre en fare for virksomhedens egne ansatte og ansatte på nabovirksomheder. Det er derfor nødvendigt at supplere kravet om hensigtsmæssig lokalisering med krav til virksomhedens indretning og drift. I de tilfælde, hvor placeringen ikke er optimal i forhold til de omliggende arealer og dissens anvendelse, vil det ofte være muligt at nedbringe risikoen til et acceptabelt niveau gennem yderligere forebyggende foranstaltninger.

4.1. Risikobekendtgørelsen

I henhold til Risikobekendtgørelsen skal miljømyndigheden ved nyetablering og ved væsentlig udvidelse af bestående virksomheder vurdere, om der er valgt en hensigtsmæssig placering. Denne bestemmelse omfatter også de virksomheder, der ikke er omfattet af VVM-reglerne. Der er ikke tale om en selvstændig pligt, der eksisterer ved siden af planlovgivningens bestemmelser, men da bestemmelsen fremgår af Seveso II-direktivet og har en central betydning heri, er den også blevet indskrevet i Risikobekendtgørelsen. Risikobekendtgørelsen indeholder tilsvarende en pligt for planmyndighederne til ved planlægning i regionplaner, kommuneplaner og lokalplaner at tage hensyn til behov for opretholdelse af passende afstand mellem risikovirksomheder og anden arealudnyttelse.

4.1.1. Beskrivelse af gældende ret.

Som nævnt under afsnit 2 er virksomheder, hvor der forekommer store mængder farlige stoffer, omfattet af bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Risikobekendtgørelsen). Denne bekendtgørelse er udstedt af miljøministeren og udarbejdet i et samarbejde mellem Miljøstyrelsen, Beredskabsstyrelsen og Arbejdstilsynet og med inddragelse af Justitsministeriet. Bekendtgørelsen har hjemmel i såvel miljøbeskyttelsesloven, planloven, arbejdsmiljøloven og beredskabsloven.

Risikobekendtgørelsen indeholder regler om forebyggende foranstaltninger på de omfattede virksomheder. Bekendtgørelsen indeholder to sæt tærskelmængder for farlige stoffer, hvilket modsvares af to sæt handlepligter for henholdsvis "tunge" og "mindre tunge" risikovirksomheder. For fyrværkerivirksomheder er tærskelmængderne i øjeblikket henholdsvis 200 og 50 tons netto eksplosivt stof, hvilket indebærer, at virksomheder med oplag på under 50 tons (netto) ikke er omfattet af Risikobekendtgørelsen. Som følge af en ændring af Seveso II-direktivet vil disse tærskelmængder blive ændret til 50 tons for de "tunge" virksomheder og 10 tons for de "mindre tunge" virksomheder. Ændringen skal gennemføres i medlemslandene senest den 1. juli 2005.

Som supplement til Risikobekendtgørelsen har Arbejdstilsynet udarbejdet bekendtgørelse nr. 201 af 23. maj 2000 om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer. Denne bekendtgørelse implementerer Seveso II-direktivet på Arbejdstilsynets område, men følger i øvrigt reglerne i Risikobekendtgørelsen. Arbejdstilsynet har desuden udsendt Vejledning om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Risikovejledningen). Denne vejledning er udarbejdet i et samarbejde mellem Arbejdstilsynet, Miljøstyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Foreningen af kommunale beredskabschefer, Politimesterforeningen, Amdsrådsforeningen og Justitsministeriet. KL var inviteret, men deltog ikke.

Der eksisterer på nuværende tidspunkt i alt ca. 100 virksomheder i Danmark, der er omfattet af reglerne i Risikobekendtgørelsen, heraf ca. 20 "tunge" risikovirksomheder. Efter implementeringen af ændringen af Risikodirektivet vil antallet af risikovirksomheder blive en del større, idet det dog må forventes, at nogle virksomheder vil søge at nedbringe mængden af farlige stoffer, så de kommer under tærskelværdierne.

Virksomheder omfattet af Risikobekendtgørelsen er tillige omfattet af reglerne om godkendelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, således at der skal udarbejdes en miljøgodkendelse for disse virksomheder. Forholdsregler, som virksomhederne skal træffe med relation til miljøbeskyttelse, fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen. Nogle typer risikovirksomheder er ikke miljømæssigt set særligt belastende. Det gælder f.eks. nogle af de virksomheder, hvor brand og eksplosion udgør den primære risiko. For nogle af disse virksomheder, f.eks. fyrværkerivirksomheder, har det hovedsageligt været af administrative hensyn, at de er omfattet af miljøbeskyttelseslovens regler om godkendelse, idet det har forekommet uhensigtsmæssigt at skabe endnu et selvstændigt regelsæt.

Virksomheder, der er omfattet af Risikobekendtgørelsen på grund af den mængde brand- eller eksplosionsfarlige stoffer, der kan forekomme på virksomheden, skal tillige godkendes i medfør af beredskabslovens § 34, stk. 1, i det omfang, der er fastsat regler herom i medfør af § 33, stk. 1. Det er kommunalbestyrelsen/Beredskabsstyrelsen – for fyrværkerifabrikker dog politiet/Beredskabsstyrelsen - der meddeler godkendelse i overensstemmelse med de detaljerede regler (bekendtgørelser med tilhørende tekniske forskrifter), der er udstedt i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 1. Disse regler er beskrevet nærmere i afsnit 4.2.

Der er ikke hjemmel i beredskabslovgivningen til efterfølgende at stille supplerende krav til virksomheden som følge af, at der efterfølgende er sket ændringer i virksomhedens omgivelser, f.eks. fordi der er kommet boliger eller anden følsom arealanvendelse i virksomhedens nærhed, eller fordi der på grund af ny viden må tillægges virksomheden en øget grad af farlighed i forhold til tidligere antaget. Tilsvarende gør sig gældende for virksomheder, der efterfølgende bliver omfattet af Risikobekendtgørelsen som følge af ændringer af denne.

Det fremgår af Beredskabsstyrelsens tekniske forskrifter, at tilladelser og godkendelser kan tilbagekaldes, hvis det af sikkerhedsmæssige hensyn viser sig påkrævet.

Adgangen til tilbagekaldelse har ikke hjemmel i Beredskabsloven, hvorfor spørgsmålet om tilbagekaldelse må afgøres ud fra almindelige forvaltningsmæssige regler, herunder bl.a. proportionalitetsprincippet. En forvaltningsmyndighed har efter en almindelig retsgrundsætning ret til at tilbagekalde sine gyldige afgørelser. Selvom der ikke kræves udtrykkelig lovhjemmel for tilbagekaldelse, er dette langt fra udtryk for, at der er fri adgang til at tilbagekalde. Hvor tilbagekaldelsen sker til ugunst for nogen, især til ugunst for adressaten, er vurderingen af, om omstændighederne berettiger til tilbagekaldelse i den konkrete sag, typisk streng.

Om tilbagekaldelse kan ske i et konkret tilfælde, beror herefter på en helhedsvurdering, hvor kernen er en afvejning af på den ene side et hensyn til virksomhedens berettigede forventninger om, at den oprindelige godkendelse står ved magt, på den anden side de hensyn til omverdenen, der fører til myndighedens ønske om at tilbagekalde godkendelsen. Særligt tungtvejende interesser (såkaldt stærke grunde), navnlig afgørende hensyn til menneskers liv, sundhed og velfærd, statens sikkerhed og opret-

holdelse af ro og orden, vil kunne begrunde en tilbagekaldelse, idet tungtvejende interesser i næsten alle tilfælde vil have overvægt i forhold til virksomhedens modsatrettede interesser.

De samme forvaltningsretlige grundsætninger vil kunne anvendes som hjemmel for at stille supplerende krav eller fastsætte supplerende vilkår i tilfælde, hvor ny viden fører til, at oplagsmængde, afstandsforhold og bygningers egenskaber af sikkerhedsmæssige grunde må ændres på en given virksomheds eget område.

Tilbagekaldelsen af en godkendelse eller fastsættelse af vilkår, der medfører restriktioner i forhold til virksomheden, rejser desuden spørgsmålet om erstatningsansvar for det økonomiske tab, som indgribet måtte påføre indehaveren af godkendelsen, ikke mindst i tilfælde, hvor den pågældende er uden "skyld" i myndighedernes ønske om at tilbagekalde eller fastsætte nye vilkår.

Der kan derimod ikke med hjemmel i disse regler gribes ind overfor en virksomhed på grund af ændringer i virksomhedens omgivelser.

Da Risikobekendtgørelsen omfatter et meget bredt spektrum af virksomhedstyper, er det ikke muligt at give en generel beskrivelse af hensigtsmæssige sikkerhedsforanstaltninger, der dækker alle omfattede virksomhedstyper. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at bekendtgørelsen omfatter virksomheder, hvor risikoen består i muligheden for brand eller eksplosion, virksomheder, hvor risikoen primært er knyttet til muligheden for udslip af giftige dampe, samt virksomheder der kan medføre betydelige miljøskader ved forurening af vandområder.

Det er således nødvendigt at foretage en konkret vurdering af den enkelte virksomhed, herunder dens beliggenhed i forhold til anden arealanvendelse med henblik på at fastsætte krav til denne virksomhed.

Alle virksomheder omfattet af Risikobekendtgørelsen skal inden etablering og væsentlig udvidelse indgive anmeldelse til tilsynsmyndighederne (fremsendes til kommunalbestyrelsen). Anmeldelsen skal bl.a. indeholde følgende oplysninger:

- Virksomhedens navn, adresse osv.
- Oplysninger om kontaktperson vedrørende risikoforhold.
- Oplysning om, hvilke farlige stoffer der kan være til stede, samt mængde og fysisk tilstand af disse.
- Oplysninger om, hvilke aktiviteter der vil foregå på virksomheden.
- Oplysninger om virksomhedens nærmeste omgivelser (forhold der kan forårsage større uheld, eller forværre følgerne af uheld).

Anmeldelsen sendes til kommunalbestyrelsen, som, hvis amtsrådet er myndighed, videresender anmeldelsen til amtsrådet. Miljømyndigheden (amt eller kommune) sender kopi af anmeldelsen til Arbejdstilsynet, det lokale beredskab og det lokale politi.

Både for "tunge" og "mindre tunge" risikovirksomheder findes en nærmere beskrivelse af indholdet af virksomhedernes forpligtigelser og af myndighedernes opgaver både i Risikobekendtgørelsen og i Risikovejledningen.

4.1.2. "Tunge" risikovirksomheder

"Tunge" risikovirksomheder skal foruden anmeldelse udarbejde en sikkerhedsrapport med tilhørende sikkerhedsledelsessystem, hvori godtgøres, at virksomheden har identificeret alle risici og truffet de fornødne forebyggende foranstaltninger. Virksomheden skal desuden udarbejde en intern beredskabsplan samt afgive oplysninger til myndighederne, således at beredskabsmyndighed og politiet kan udarbejde en ekstern beredskabsplan. Myndighederne skal tage stilling til, om virksomhedens sikkerhedsrapport må anses for fyldestgørende.

Sikkerhedsrapporten og sikkerhedsledelsessystemet skal godtgøre, at alle processer og rutiner på virksomheden er gennemgået med henblik på identifikation af de elementer, der under uheldige omstændigheder kan give anledning til uheld. På baggrund af denne identifikation af "svage led" skal der træffes risikobegrænsende foranstaltninger og fastsættes procedurer, der sikrer, at de forholdsregler, der træffes med henblik på at begrænse risikoen, er kendt af alle relevante personer på virksomheden – og ikke mindst sikre, at de bliver fulgt. Endelig skal det sikres, at gennemgangen af de sikkerhedsmæssige forhold løbende opdateres. Kravene til indholdet af sikkerhedsrapporten og sikkerhedsledelsessystemet fremgår i øvrigt af bilag 3 og 4 til Risikobekendtgørelsen og er endvidere beskrevet i Risikovejledningen.

Myndighederne skal tage stilling til det fremsendte materiale og træffe afgørelse om, hvorvidt det må anses for tilstrækkeligt, eller om der skal kræves yderligere foranstaltninger. Afgørelserne herom træffes af den enkelte myndighed, men fremsendes samlet til virksomheden af miljømyndigheden (amtsrådet).

Myndighederne udarbejder i fællesskab et inspektionsprogram og gennemfører fælles inspektioner med henblik på en systematisk gennemgang af den enkelte virksomheds risikoforhold. Som udgangspunkt skal myndighederne i fællesskab gennemføre mindst en årlig inspektion. Kravene til myndighedernes inspektion er nærmere beskrevet i Risikobekendtgørelsens bilag 8 samt i Risikovejledningen.

4.1.3. "Mindre tunge" risikovirksomheder

De "mindre tunge" risikovirksomheder skal foruden anmeldelsen udarbejde (men ikke fremsende) en plan for forebyggelse af større uheld. Denne plan skal være til rådighed for myndighederne, men der er ikke noget krav om, at myndighederne skal tage egentlig stilling til planen.

Planen for forebyggelse af uheld skal udarbejdes efter de samme principper, som gælder for sikkerhedsrapport/sikkerhedsledelsessystem for de "tunge" risikovirksomheder, men vil ofte afspejle, at der er tale om mindre stofmængder.

Der er ikke i Risikobekendtgørelsen krav om udarbejdelse af beredskabsplaner for disse virksomheder, men virksomhederne skal udarbejde intern beredskabsplan i henhold til § 23, stk. 1, nr. 3 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Også for de "mindre tunge" risikovirksomheder skal myndighederne i fællesskab udarbejde et inspektionsprogram og gennemføre fælles inspektioner med henblik på en systematisk gennemgang af den enkelte virksomheds risikoforhold. Bekendtgørelsen indeholder ikke krav om hyppigheden af disse inspektioner. Direktivet indikerer dog, at dette forventes at ske mindst hver 5. år.

4.1.4. Sanktionsmuligheder

Overtrædelse af vilkår fastsat i henhold til Risikobekendtgørelsens regler eller tilsidesættelse af de forpligtigelser, der i øvrigt følger af bekendtgørelsen, er strafsanktioneret i henhold til reglerne herom i Miljøbeskyttelsesloven og Beredskabsloven. Udgangspunktet er bødestraf, men kan dog i særlige tilfælde stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år. I henhold til bekendtgørelse om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer kan der tilsvarende straffes med bøde eller hæfte, medmindre højere straf er forskyldt efter lov om arbejdsmiljø eller anden lovgivning.

4.1.5. Ændring af Seveso II-direktivet

Der er vedtaget en ændring af direktivet, som skulle have været gennemført i medlemslandene senest den 1. juli 2005. Da det vurderes mest hensigtsmæssigt at gennemføre ændringerne af Risikobekendtgørelsen på en gang, vil ændringen som følge af direktivet ske i sammenhæng med de ændringer, der følger af den her foreliggende regel gennemgang. Det må forventes, at den samlede bekendtgørelse vil kunne træde i kraft omkring 1. september 2005. Da der vil være tale om en overimplementering i forhold til direktivet, skal der ske notifikation i forhold til EU-Kommissionen. I denne forbindelse vil Kommissionen blive orienteret om forsinkelsen og årsagen hertil

Der er primært tale om en udvidelse af det eksisterende direktivs anvendelsesområde, idet bl.a. tærskelværdierne sænkes for en række stoffer, ligesom flere stoffer medtages på listen i direktivets bilag 1, der rummer en fortegnelse over farlige stoffer og stofgrupper.

Det forventes, at ca. 110 virksomheder vil være omfattet af reglerne om "mindre tunge" virksomheder i Risikobekendtgørelsen efter implementeringen af ændringen af Seveso II-direktivet. Herudover vil en række nuværende "mindre tunge" virksomheder blive "tunge" virksomheder.

Der sker desuden en lille opstramning på planlægningsområdet, således at følgende bestemmelse fremgår af direktivet:

"Medlemsstaterne sørger for, at der i dens fysiske planlægning og /eller anden planlægning, samt ved gennemførelse heraf, tages hensyn til behovet for på lang sigt at opretholde passende afstand mellem virksomheder omfattet af dette direktiv og boligområder, offentlige bygninger og arealer, så vidt muligt større transportruter, rekreative områder og områder, som på grund af deres natur er af særlig interesse eller særlig følsom, samt for så

vidt angår eksisterende virksomheder til behovet for supplerende tekniske foranstaltninger for derved at undgå at forøge risikoen for mennesker”.

Opstramningen består i, at offentlige bygninger og transportruter nævnes selvstændigt i opremsningen over beskyttelsesværdige hensyn.

EU-kommissionen har i øvrigt nedsat en arbejdsgruppe, der nærmere skal undersøge planlægnings-spørgsmålet i forbindelse med risikospørgsmålet. Risø repræsenterer Danmark i denne arbejdsgruppe.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det i EU-regi er blevet drøftet i en årrække, hvilke muligheder, der måtte være for nye regler på planområdet i forbindelse med risikovirksomheder. Allerede inden fremsættelsen af det direktivforslag, der blev vedtaget december 1996, var der således drøftelser om, hvorvidt det ville være muligt at fastlægge egentlige sikkerhedszoner omkring risikovirksomheder (såvel nye som bestående). Der blev dog aldrig fremsat forslag herom. Også i Danmark blev muligheden for at etablere sikkerhedszoner omkring de på daværende tidspunkt eksisterende ”tunge” risikovirksomheder undersøgt, men opgivet igen på grund af omkostningsniveauet og i lyset af, at også EU opgav at foreslå udlægning af sikkerhedszoner for bestående virksomheder.

Med henblik på implementering af ændringen af Seveso II-direktivet har en regelgruppe under Risiko-koordinationsudvalget påbegyndt arbejdet med et udkast til ændring af Risikobekendtgørelsen. Den nedsatte regelgruppe vil hurtigst muligt efter afslutningen af udvalgets arbejde færdiggøre et udkast til bekendtgørelse omfattende ændringer som følge af direktivændringen og ændringer som følge af Kulegravningsudvalgets anbefalinger med henblik på ekstern høring.

4.1.6. Konklusioner i forhold til gældende og kommende regler.

Den nugældende Risikobekendtgørelse trådte i kraft primo 2000. I forhold til tidligere regler på området er det mere overskueligt, hvilke handlepligter, der påhviler såvel virksomheder som myndigheder, hvorfor det også gennem bekendtgørelsens administration har været muligt at identificere områder, hvor der kunne være behov for opstramninger. Nedenfor beskrives områder, hvor der kunne ske ændringer af gældende regler, som må vurderes at have en positiv indflydelse på risikoniveauet i Danmark. Det skal bemærkes, at for så vidt angår de ændringer, der i givet fald skal gennemføres ved ændring af Risikobekendtgørelsen, vil der være tale om en overimplementering af Seveso II-direktivet (med ændringer). Da direktivet er et minimumsdirektiv, er der imidlertid ikke formelle problemer i forhold til EU-reglerne, som ovenfor nævnt skal Kommissionen dog underrettes på forhånd.

4.1.7. Eksisterendevirksomheder med uhensigtsmæssig beliggenhed

For risikovirksomheder, hvor der ikke er blevet udlagt sikkerhedszoner, eller hvor disse efterfølgende må vurderes som utilstrækkelige, kan der som nævnt ovenfor være et problem, hvis det viser sig, at boliger eller anden følsom arealanvendelse rent faktisk er kommet for tæt på virksomheder, der frembyder risiko for brand eller eksplosion.

Det vil være muligt at ændre reglerne i Risikobekendtgørelsen, således at myndighederne i højere grad bliver opmærksomme på behovet for planmæssige restriktioner omkring bestående risikovirksomheder, f.eks. gennem regler om høring af tilsynsmyndighederne/underretning af planmyndigheden, hvilket vil kunne have en forebyggende effekt.

Endvidere vil Beredskabsstyrelsen udarbejde en vejledning til de kommunale redningsberedskaber om muligheden for gennem krav om tinglysning på naboejendomme at sikre, at dele af en naboejendom ikke bliver anvendt til følsom bebyggelse eller andet følsomt erhverv. Et vilkår Beredskabsstyrelsen har anvendt i tilfælde, hvor sikkerhedsafstanden på egen grund ikke var tilstrækkelig.

Som nævnt ovenfor er der mulighed for med hjemmel i de tekniske forskrifter at gribe ind over for bestående fyrværkerivirksomheder i tilfælde, hvor ny viden fører til, at der må stilles yderligere eller ændrede krav til virksomheden.

En sådan mulighed består ikke i forhold til risikovirksomheder generelt i tilfælde, hvor boliger eller anden følsom arealanvendelse er kommet for tæt på virksomhederne, men hvor risikoforholdene på selve virksomheden ikke har ændret sig

Kulegravningsudvalget har igangsat en gennemgang af alle eksisterende risikovirksomheders beliggenhed i forhold til anden arealanvendelse, jf. afsnit 4.1.13.

Det vil på baggrund af resultaterne af denne gennemgang blive vurderet, om der er behov for lovgivningsmæssige initiativer på området.

Det bemærkes, at en sådan mulighed for at gribe ind overfor eksisterende risikovirksomheder, hvor risikoen består i brand eller eksplosion, i givet fald vil skulle indføres i beredskabsloven, idet risikobekendtgørelsens bestemmelser på dette område har hjemmel i beredskabsloven.

Det bemærkes at inden for miljøbeskyttelseslovens anvendelsesområde er der mulighed for efterfølgende at stille yderligere krav til virksomheden, uanset at disse krav er begrundet i ændringer i virksomhedens omgivelser. Hjemlen anvendes dog yderst sjældent i risikosammenhæng.

I forhold til nye virksomheder vil en optagelse af alle "mindre tunge" virksomheder i samlebekendtgørelsens bilag 2 sætte fokus på risikoforholdene i forbindelse med vurderingen af, om et nyt projekt vil være VVM-pligtigt, ligesom det styrkede samarbejde mellem plan- og risikomyndighed, vil sikre, at konsekvenserne af den eksisterende planlægning inddrages ved godkendelsen af en brand- og eksplosionsfarlig virksomhed.

.1.8. "Mindre tunge" risikovirksomheder

I modsætning til de "tunge" risikovirksomheder har der for så vidt angår de "mindre tunge" virksomheder vist sig at herske tvivl om, hvad indholdet skal være i den plan for uheldsforebyggelse, som virksomheden skal udarbejde. I henhold til Risikobekendtgørelsen skal planen udarbejdes efter tilsvarende principper, som gælder for det sikkerhedsledelsessystem, som skal udarbejdes for "tunge risikovirksomheder", men stå i rimeligt forhold til den risiko, som disse virksomheder rent faktisk frembyder, hvorfor der ofte vil være tale om en forenklet beskrivelse i forhold til, hvad der kræves for de "tunge" risikovirksomheder. Det fremgår således af bilag til Risikobekendtgørelsen, hvilke krav der stilles til de "tunge virksomheder". I praksis er der imidlertid ikke altid så stor forskel på de to virksomhedstyper, idet det ikke er ualmindeligt, at "mindre tunge" virksomheder har stofmængder, der kun ligger en smule under tærskelværdien for "tunge" risikovirksomheder.

Det må anses for hensigtsmæssigt at udarbejde en egentlig oversigt over, hvad et "sikkerhedsdokument" for de "mindre tunge" risikovirksomheder skal indeholde, således at der fremover bliver to selvstændige bilag i bekendtgørelsen med særskilt beskrivelse af handlepligterne for de to virksomhedstyper. Hvor der således efter de gældende regler i Risikobekendtgørelsen er tale om et bilag, der beskriver handlepligterne for både "tunge" og "mindre tunge" risikovirksomheder, men hvor det alene fremgår, at kravene til de "mindre tunge" virksomheder skal afpasses efter det risikoniveau, som virksomhederne frembyder, vil der i stedet blive udarbejdet to særskilte bilag, således at det tydeligt kommer til at fremgå, hvilke oplysning- og handlepligter der gælder for de "mindre tunge" risikovirksomheder.

Det bilag, der skal udarbejdes til Risikobekendtgørelsen for de "mindre tunge" risikovirksomheder, skal således indeholde en detaljeret beskrivelse af de oplysninger, der skal fremgå af virksomhedens sikkerhedsdokument. Der vil i vid udstrækning være tale om de samme oplysninger, som kræves af de "tunge" virksomheder i sikkerhedsrapporten, men i mere kortfattet form. Det kan evt. overvejes, om det vil være muligt at udarbejde et skema, som virksomhederne skal udfylde, idet dette må antages at udgøre en lettelse for disse.

I henhold til de nugældende regler er der ikke krav om, at myndighederne skal rekvirere virksomhedens plan for uheldsforebyggelse, eller at virksomhederne skal fremsende det til myndighederne, men alene at virksomhederne skal have udarbejdet dem. Det kunne derfor overvejes at stille krav om, at myndighederne skal have planen (sikkerhedsdokumentet) tilsendt. Dokumentet er væsentligt i forhold til myndighedernes godkendelsesarbejde. Præcise krav til indholdet vil bidrage til en hurtigere og mere effektiv dialog mellem virksomhed og myndighed, således at dokumentet har en tilstrækkelig kvalitet til, at det kan udgøre det fornødne grundlag for en godkendelse i henhold til de relevante regler.

Med hensyn til inspektion af risikovirksomheder indeholder Risikobekendtgørelsen et krav om, at myndighederne i forening skal udarbejde og gennemføre et inspektionsprogram for den enkelte virksomhed. Myndighederne skal således som udgangspunkt på fælles inspektion på de "tunge" risikovirksomheder en gang om året, mens der ikke er fastsat nogen fast inspektionsfrekvens for de "mindre tunge" risikovirksomheder. Det kunne overvejes at fastsætte en regel om, at der skal ske fælles tilsyn fx

hvert fjerde år og i særlige tilfælde oftere. Et sådant krav vil i givet fald ikke berøre regler i anden lovgivning, der fastsætter andre tidsintervaller for tilsyn (f.eks. for brandsyn).

Udgangspunktet vil være, at sikkerhedsdokumentet skal indeholde en del flere oplysninger end den plan for forebyggelse, som de "mindre tunge virksomheder" skal udarbejde efter de nugældende regler. Imidlertid forudsættes det samtidig, at det bliver gjort lettere for virksomhederne at overskue, hvilke oplysninger der er tale om, således at den samlede arbejdsbyrde ikke udvides væsentligt.

Tilsvarende har myndighederne også tidligere haft pligt til at overvåge virksomhedernes risikoforhold, hvorfor det også her må forudsættes, at der alene er tale om et meget beskedent merarbejde, hvis myndighederne skal godkende/acceptere virksomhedernes sikkerhedsdokument.

Med hensyn til de fælles tilsyn har dette også i henhold til de eksisterende regler været en pligt, der påhviler myndighederne. Forslaget om at fastsætte bestemte intervaller for, hvor ofte dette skal ske, må således betragtes som nedskrivning af, hvad der må anses for almindelig god praksis, og kan derfor ikke betragtes som en yderligere pligt for myndighederne.

Sammenfatning

En præcisering af hvilke krav der stilles til "mindre tunge" risikovirksomheder, må formodes at være en hjælp til både virksomheder og myndigheder set i forhold til de nuværende retningslinier, som er ret uklare. Det kan dog ikke udelukkes, at de uklare regler i visse tilfælde har kunnet legitimere et ret lavt indsatsniveau, hvorfor en præcisering af reglerne i visse tilfælde vil kunne opleves som en stramning. Samlet set må det antages, at der er tale om en væsentlig positiv effekt på de omhandlede virksomheders sikkerhedsniveau samtidig med, at merarbejdet for både virksomheder og myndigheder er af ret beskedent omfang.

4.1.9. Midlertidige oplag

Ifølge Risikobekendtgørelsen er enhver form for transport, omlastning og midlertidig henstilling undervejs ikke omfattet af bekendtgørelsens anvendelsesområde. Der har været administreret efter den praksis, at midlertidig henstilling på op til 48 timer i forbindelse med transport ikke har været anset for oplag i Risikobekendtgørelsens forstand. Det indebærer, at havneområder og andre trafikknudepunkter, hvor der sker skift i godsets transportform, ikke er omfattet af Risikobekendtgørelsens anvendelsesområde, skønt der til stadighed kan befinde sig store mængder f.eks. fyrværkeri eller andre farlige stoffer. Det kunne overvejes at ændre Risikobekendtgørelsen på dette punkt, således at det afgørende er de samlede stofmængder, der jævnligt kan være til stede det pågældende sted – ikke om de pågældende stofmængder er under transport. Dette ville indebære, at de omlastningssteder, hvor der jævnligt henstår farlige stoffer i mængder omfattet af Risikobekendtgørelsen, bliver omfattet af denne.

Med den ændring af trafikstrukturen, der er sket i Danmark i de senere år, er det ikke længere mange havne, der fungerer som egentlige omlastningssteder, idet mange af de havne, der stadig besejles, fungerer som transithavne for færgetrafik med lastvogne, der umiddelbart forlader havnearealet. Det må

således skønnes, at der i alt vil være tale om højst 10 havne og andre trafikknudepunkter, hvor der sker egentlig omlastning af gods i større. Det vil kræve en nærmere undersøgelse at finde ud af, på hvilke af disse godsomlastningssteder, der omlastes stoffer i mængder, som er omfattet af Risikobekendtgørelsen. I hvilket omfang, der i givet fald vil være tale om "tunge" eller "mindre tunge" risikovirksomheder, må således også undersøges nærmere.

Såfremt man ikke ønsker ubetinget at omfatte midlertidige oplag af risikobekendtgørelsen, kan det alternativt foreslås, at der formuleres en bestemmelse om, at ved midlertidig henstilling skal forstås en henstilling på under 48 timer. Herved formaliseres den eksisterende praksis for anvendelsen af Risikobekendtgørelsen. Der eksisterer ingen opgørelse over, i hvilket omfang farlige stoffer henstilles undervejs, men med en opstramning af reglerne i øvrigt må en præcisering anses for hensigtsmæssig.

Sammenfatning

Det anbefales at inddrage havne og andre transportknudepunkter under Risikobekendtgørelsens anvendelsesområde, idet der på enkelte af disse anlæg utvivlsomt omlastes betydelige mængder farlige stoffer. Det skal i denne forbindelse erindres, at havnene typisk ligger i nærheden af følsom arealanvendelse, og at håndtering i sig selv bidrager til at øge risikoniveauet.

Da det er mængden af farlige stoffer, der er afgørende for, om en virksomhed er omfattet af Risikobekendtgørelsen, vil der formentlig kun være tale om et begrænset antal havne og andre trafikknudepunkter, der bliver omfattet.

For den enkelte havn (eller trafikknudepunkt) samt vedkommende myndighed vil omkostningerne ved en gennemgang af risikoforholdene nogenlunde svare til, hvad der tilsvarende gælder for andre virksomhedstyper, afhængigt af om der er tale om en "tung" eller "mindre tung" risikovirksomhed. Det skal dog erindres, at der alene er tale om oplag, men ikke om en kompliceret produktionsproces. Til gengæld kan der være tale om mange forskellige stoftyper og derfor også forskellige uheldsscenerier.

Med hensyn til en indskrivning af 48-timers reglen i Risikobekendtgørelsen vil dette næppe indebære større administrative eller økonomiske konsekvenser. I forbindelse med høring af et bekendtgørelsesudkast bør der være opmærksomhed på dette.

4.1.10. "Ikke-risikovirksomheder"

Som ovenfor nævnt vil Risikobekendtgørelsens tærskelværdier blive sænket for en række stoffer i forbindelse med gennemførelsen af direktivændringen. Til trods for dette er der fortsat virksomheder, der konkret vurderet kan indebære en ikke ubetydelig risiko for omgivelserne med hensyn til brand eller eksplosion. Dette vil typisk være virksomheder med oplagsstørrelser, der ligger under tærskelværdierne for "mindre tunge" risikovirksomheder, men som vurderes at indebære risici. Med henblik på at sikre, at der er mulighed for at foretage en egentlig vurdering af risikoforholdene på disse virksomheder, kunne det overvejes at inddrage disse under Risikobekendtgørelsens anvendelsesområde, således at der gives mulighed for under særlige forhold og efter en konkret vurdering at pålægge den enkelte virk-

somhed samme handlepligter som "mindre tunge" risikovirksomheder. Særlige forhold, der kan ligge til grund for en sådan vurdering, kan være, at virksomheden er placeret i nærheden af følsom bebyggelse, f.eks. boliger, skoler, institutioner eller anden bebyggelse, hvor der færdes mange mennesker.

Det vurderes, at det kan være relevant at indføre mulighed for en sådan vurdering for følgende virksomheds- og anlægstyper:

- Virksomheder med oplag af brandfarlige væsker.
- Virksomheder med oplag af LPG (F-gas).
- Virksomheder med oplag af andre gasser fx acetylen, brint, klor og ammoniak.
- Lagerhoteller og lign., der er omfattet af Beredskabsstyrelsens tekniske forskrifter og som oplagrer brand – og eksplosionsfarlige stoffer. (Lagerhoteller opbevarer mange forskellige stoffer og produkter i kortere eller længere tid. Der er således risiko for, at der kan opbevares både brand – og eksplosionsfarlige stoffer af forskellig art samt giftige stoffer.)

For hovedparten af de nævnte virksomhedstyper er der i dag krav om, at Beredskabsstyrelsen stiller vilkårene for virksomhedernes godkendelse. Det vil således for disse virksomheder være Beredskabsstyrelsen, der i samarbejde med det kommunale redningsberedskab skal afgøre, om der skal foretages en risikovurdering og i det konkrete tilfælde afgøre, om virksomheden eventuelt skal gennemføre en risikovurdering i henhold til bestemmelserne i risikobekendtgørelsen for "mindre tunge" risikovirksomheder. For lagerhotellers vedkommende vil det alene være det kommunale redningsberedskab, der skal foretage vurderingen.

Forslaget kan indebære, at der indføres en ny bestemmelse og et nyt bilag i risikobekendtgørelsen. Derudover skal der med henblik på at hjælpe redningsberedskabet med at foretage vurderingen udarbejdes vejledningsmateriale med objektive kriterier for, hvornår en virksomhed skal inddrages under risikobekendtgørelsen.

Der findes ikke noget samlet overblik over, hvor mange virksomheder, der kunne blive omfattet af et sådant krav. Beredskabsstyrelsen behandler årligt ca. 25 sager, hvor der er tale om etablering af nye oplag eller ændringer i eksisterende oplag af brandfarlige væsker, F-gas eller oplag af trykflasker af en størrelse, hvor det kunne være aktuelt at vurdere, om virksomheden skal inddrages under risikobekendtgørelsen. Det skønnes, at krav om inddragelse under risikobekendtgørelsen kun vil være relevant i nogle få af disse sager. Hertil kommer eksisterende virksomheder, hvor der enten ikke er foretaget ændringer i de senere år, eller hvor eventuelle ændringer ikke er kommet til Beredskabsstyrelsens kendskab. Ud fra henvendelser fra lokale myndigheder til Beredskabsstyrelsen i den senere tid skønnes det, at inddragelse af disse under risikobekendtgørelsen ligeledes kun bliver aktuelt for nogle få virksomheder.

Antallet af lagerhoteller, der vil blive omfattet, er ikke Beredskabsstyrelsen bekendt, idet disse som udgangspunkt behandles af de kommunale beredskabsmyndigheder og kun kommer til Beredskabsstyrelsens kendskab, hvis oplag af brand- og eksplosionsfarlige stoffer bliver så store, at Beredskabssty-

relsen skal stille vilkår, eller Beredskabsstyrelsen af andre årsager skal inddrages. Det vurderes, at det årligt vil blive ganske få, der vil blive omfattet.

Som nævnt ovenfor er virksomheder, der er omfattet af Risikobekendtgørelsen, også godkendelsespligtige i henhold til miljøbeskyttelseslovens kap. 5. For mange "ikke risikovirksomheder" vil det blive vurderet nærmere i Risikokoordinationsudvalget, om de ovenfor nævnte virksomheder også skal miljøgodkendes. Det kan blandt andet overvejes at lave en undtagelse for "ikke-risikovirksomhederne", således at disse ikke automatisk skal miljøgodkendes, selv om de bliver omfattet af Risikobekendtgørelsen, men at dette må afgøres efter om der i forvejen er tale om en godkendelsespligtig aktivitet.

Sammenfatning

Det anbefales, at der åbnes mulighed for, at en række anlæg, der i dag ikke er og heller ikke bliver risikovirksomheder som følge af den seneste revision af Seveso-diretivet, efter en nærmere vurdering bliver omfattet af reglerne om risikovirksomheder. Hvorledes dette nærmere skal tilrettelægges, vil blive vurderet i Risikokoordinationsudvalget. Af hensyn til en rettidig implementering af direktivrevisionen kan der blive tale om, at nærværende anbefaling først indarbejdes i en efterfølgende revision af bekendtgørelsen. Det kan f.eks. være i forbindelse med kommunalreformen. Der tilstræbes en for såvel virksomheder som myndigheder enkel løsning.

4.1.11. Uvildig gennemgang af risikovirksomheders sikkerhedsrapporter

Der har været overvejet forslag om, at sikkerhedsrapporten, forinden myndighedernes stillingtagen til en virksomheds sikkerhedsrapport, skal gennemgås af et uvildigt rådgivende firma.

I forvejen udarbejdes de fleste virksomheders sikkerhedsrapporter helt eller delvis i samarbejde med et rådgivende ingeniørfirma, idet virksomhederne sjældent selv råder over den fornødne ekspertise. Det sker imidlertid, at virksomhederne ikke selv er i stand til at fremskaffe de fornødne oplysninger eller foretage de fornødne vurderinger, og hvor myndighederne derfor anbefaler virksomhederne at indhente bistand fra en konsulent. Adskilt fra forslaget om, at et uvildigt rådgivende ingeniørfirma skulle gennemgå sikkerhedsrapporten forinden myndighedernes stillingtagen, kunne det derfor overvejes at formalisere muligheden for at stille krav til virksomhederne om brug af konsulentbistand. Et sådant krav måtte i givet fald følges op af enten et krav om myndighedernes godkendelse af den valgte konsulent eller af en form for autorisation, idet der ikke i øjeblikket stilles faglige krav for at nedsætte sig som konsulent.

Som alternativ må det anses for hensigtsmæssigt at etablere et uddannelsesforløb, som både myndigheder og virksomheder kan drage nytte af. Der har allerede i Risikokoordinationsudvalgets regi været foretaget de indledende undersøgelser af mulighederne for at etablere et sådant uddannelsesforløb.

Med hensyn til forslaget om den ekstra gennemgang skulle denne i givet fald tjene som en yderligere sikkerhed for, at sikkerhedsrapporten er fyldestgørende.

Som udgangspunkt forekommer det imidlertid vigtigere, at virksomhedens medarbejdere har været inddraget ved udarbejdelsen af sikkerhedsrapporten og rapportens indhold er kendt af medarbejderne og indarbejdet i de daglige rutiner, end at der er tale om et konsulentprodukt, der formelt set tilfredsstiller alle formkrav, men måske ikke har nogen større forankring i virksomhedens organisation.

Bortset fra, at en sådan ordning rummer en form for mistillid til fagligheden hos de rådgivende firmaer, der på nuværende tidspunkt rådgiver risikovirksomhederne, forekommer det urimeligt ud fra et økonomisk synspunkt, at virksomhederne skulle afholde omkostninger til to rådgivende virksomheder. Samtidig ville der være tale om en væsentlig forsinkelse af sagsbehandlingen, idet den kontrollerende virksomhed i givet fald måtte gennemgå alle oplysninger forfra, hvis kontrollen skulle have større værdi for myndighedernes efterfølgende behandling.

Uanset om der i givet fald blev indført en sådan uvildig kontrol, måtte tilsynsmyndighederne alligevel foretage en fuldstændig gennemgang af de omhandlede virksomheders risikoforhold, idet det er disse myndigheder, der uanset en mellemliggende gennemgang foretaget af et uvildigt konsulentfirma, der skal tage stilling til om, der er truffet alle nødvendige foranstaltninger.

Sammenfatning

En ekstra konsulentgennemgang af virksomhedens sikkerhedsrapport må anses for at være forsinkende og fordyrende for sagsbehandlingen uden at give nogen væsentlig øget sikkerhed, hvorfor det ikke kan anbefales.

Med hensyn til overhovedet at stille krav til konsulentbistand kan myndighederne allerede med de nu gældende regler stille krav til virksomheden om at fremskaffe de fornødne oplysninger. Det bør overlades til virksomheden at tage stilling til, hvordan disse oplysninger fremskaffes, men det må under alle omstændigheder anses for formålstjenligt, at udbuddet af undervisningstilbud på området øges. Risikokoordinationsudvalget arbejder herpå.

4.1.13. Ensartede metoder til brug ved risikovurderinger

I henhold til Risikobekendtgørelsen skal der for de "tunge risikovirksomheder" udarbejdes en risikovurdering. Med de foreliggende forslag lægges der yderligere op til, at der også skal ske en form for risikovurdering for "de mindre tunge" risikovirksomheder. Der eksisterer flere metodetyper til bestemmelse af virksomheders risikoniveau, som kan give ret store forskelle på det beregnede resultat af en ulykke.

Metoderne til brug ved vurdering af risikoen for, at uheld indtræffer, kan opdeles i kvalitative, semi-kvantitative og kvantitative. Valg af metode afhænger bl.a. af virksomhedstype, dog anvendes den kvantitative metode ikke meget i Danmark, da det er en kompliceret metode, som samtidig er behæftet med stor usikkerhed. Uanset metode vil det i mange tilfælde være vanskeligt for virksomhederne at tilvejebringe de relevante oplysninger.

På den baggrund vurderes det hensigtsmæssigt, at der udarbejdes et vejledende materiale, som belyser overvejelser i forbindelse med gennemførelse af risikovurderinger, herunder blandt andet om uheldsscenarioer.

Det videre arbejde hermed kan mest hensigtsmæssigt forankres i Risikokoordinationsudvalgets regi. Dette skal ses i sammenhæng med, at der i forvejen i udvalget er taget initiativ til at udarbejde vejledningsmateriale om spredningsmodeller.

Sammenfatning

Da det må anses for en væsentlig hjælp for både virksomheder og myndigheder, at der udarbejdes yderligere vejledende materiale til brug i forbindelse med udarbejdelse af risikovurderinger. Der må fra statslig side afholdes en udgift til konsulentbistand i forbindelse med udarbejdelsen af materialet, som må fordeles på berørte myndigheder. Udgiften hertil må dog ses i sammenhæng med, at de lokale myndigheder til gengæld må forventes at opnå en besparelse i forbindelse med gennemgangen af materialet, der modtages fra virksomhederne.

4.1.13. Gennemgang af eksisterende risikovirksomheder

Underarbejdsgruppe 3 foretager en vurdering af muligheden for at foretage en væsentlig reduktion af lagrene på et antal (7) konkrete fyrværkerivirksomheder, som vurderes at ligge uhensigtsmæssigt i forhold til anvendelsen på naboarealerne, alternativt at flytte disse virksomheder. Arbejdet sker i samarbejde med de pågældende virksomheder.

På tilsvarende vis forekommer det formålstjenligt at undersøge, hvorvidt der indenfor andre typer risikovirksomheder er konkrete virksomheder, hvor beliggenheden i forhold til anden arealanvendelse er så uhensigtsmæssig, at der bør ske en ændring af forholdene. En sådan konkret undersøgelse udgør et alternativ til obligatorisk VVM-vurdering/screening af eksisterende risikovirksomheder, der ikke har været igennem en sådan vurdering.

Miljøstyrelsen har igangsat en undersøgelse, hvor der er rettet henvendelse til alle amter og kommuner med henblik på at indhente oplysninger om afstanden fra alle risikovirksomheder til anden følsom arealanvendelse. Med hensyn til de anvendte oplysningsskemaer i forhold til hhv. tunge og mindre tunge risikovirksomheder henvises til bilag 3.

På baggrund af en gennemgang af tilbagemeldingerne fra denne undersøgelse vil der i samarbejde med de lokale myndigheder blive igangsat en nærmere gennemgang af de virksomheder, der ligger tæt på følsom arealanvendelse med henblik på en nærmere vurdering af, om disse virksomheder må antages ud fra en konkret vurdering at udgøre en risiko for omgivelserne i kraft af deres produktion, oplag af farlige stoffer og beliggenhed. Det bør i den forbindelse vurderes, om oplag af farlige stoffer bør nedbringes, uanset at de er omfattet og godkendt i henhold til risikobekendtgørelsens regler.

Der vil være tale om en kompliceret proces, idet der (bortset fra fyrværkerivirksomhederne) ikke på nuværende tidspunkt foreligger nogen tværgående undersøgelse af risikovirksomhedernes placeringsmæssige forhold. Hertil kommer, at der for mange virksomheders vedkommende vil være tale om langt mere komplekse problemstillinger, end der er tale om ved fyrværkerivirksomheder.

Det vurderes, at der formentlig er tale om et ret lille antal virksomheder, der på baggrund af en sådan vurdering må betegnes som så u hensigtsmæssigt beliggende, at det vil være nødvendigt at gå i en egentlig dialog med virksomhederne.

Hvad der nærmere vil skulle ske, må der tages stilling til i hver enkelt tilfælde i et samarbejde mellem de berørte myndigheder og i samarbejde med de pågældende virksomheder.

Det vurderes, at problemet formentlig oftest vil kunne løses ved f.eks., at virksomhedernes oplag af farlige stoffer nedbringes, eller at enkelte særligt farlige aktiviteter flyttes, således at aftale om udflytning af hele virksomheder søges undgået. Det kan ikke udelukkes på forhånd, at dette i enkelte tilfælde vil vise sig at være den bedste løsning.

Det kan heller ikke udelukkes, at der vil restere enkelte virksomheder, der bl.a. vurderet på baggrund af erfaringerne fra ulykken i Seest er så u hensigtsmæssigt placeret, at en hurtig udflytning må anses for ønskeligt. Det skal i denne forbindelse imidlertid erindres, at hvor der ved de fleste fyrværkerivirksomheder alene har været tale om lagerfaciliteter, der let lader sig erstatte, vil der ved mange andre virksomhedstyper være tale om virksomheder med et egentligt produktionsapparat. Ligeledes skal det bemærkes, at der for fyrværkerivirksomhedernes vedkommende er tale om, at ulykken i Seest indebærer, at der foreligger ny erkendelse om uheldsforløb, hvilket ikke er tilfældet for de øvrige risikovirksomheder.

På længere sigt vil det blive overvejet at gennemføre en lignende gennemgang af de virksomheder, der blive omfattet af reglerne som følge af revisionen af direktivet.

Sammenfatning

Som nævnt vil der formentlig være tale om et meget beskedent antal virksomheder, der er så u hensigtsmæssigt beliggende, at det ikke er muligt at omlægge produktion og oplagring, og hvor det derfor vil være nødvendigt med en udflytning af virksomheden.

Da der endnu ikke foreligger noget overblik over, hvilke virksomheder der kan være tale om, og da de evt. omkostninger ganske afhænger af den konkrete situation, er det ikke muligt at angive et skøn over omkostningsniveauet.

Det anbefales, at der foretages en nærmere gennemgang af udvalgte risikovirksomheder med henblik på om nødvendigt at nedbringe risikoen særligt med hensyn til brand og eksplosion.

4.2. Beredskabslovgivningen

4.2.1. Beskrivelse af gældende ret

Der er med hjemmel i Beredskabsloven udstedt følgende regler:

- Bekendtgørelse nr. 161 af 26. april 1985 om brandfarlige væsker (og tilhørende tekniske forskrifter for brandfarlige væsker, udstedt af Statens Brandinspektion i 1985 med ændringer fra 2000, 2002 og 2003).
- Bekendtgørelse nr. 522 af 17. oktober 1978 om sprøjtemaling og lakering med brandfarlige væsker (og tilhørende tekniske forskrifter for sprøjtemaling og lakering med brandfarlige væsker, udstedt af Statens Brandinspektion i 1978 med ændringer fra 2000, 2002 og 2003).
- Bekendtgørelse nr. 160 af 26. april 1985 om F-gas (flaskegas) (og tilhørende tekniske forskrifter for F-gas, udsendt af Statens Brandinspektion i 1984 med ændringer fra 2000, 2002 og 2003).
- Bekendtgørelse nr. 305 af 30. september 1944 om opbevaring af transportable beholdere med sammentrykkede, fordråbede eller under tryk opløste luftarter.
- Bekendtgørelse om opbevaring af faste ammoniumnitratindholdige produkter med højt nitrogenindhold.
- Bekendtgørelse om opbevaring af visse former for nitrocellulose.
- Bekendtgørelse om opbevaring af clorater og perclorater.

Disse regler omhandler de brandfarlige virksomheder, der har oplag af de samme kategorier af brandfarlige stoffer, som Risikobekendtgørelsen tager udgangspunkt i, men typisk i mindre mængder end Risikobekendtgørelsens tærskelværdier.

De tekniske forskrifter for brandfarlige væsker stiller krav til virksomheder, der i forbindelse med produktion, aftapning eller pakning har oplag af brandfarlige væsker med flammepunkt på højst 100 C. Oplagsstørrelse opgøres i oplagsenheder – en måleenhed, der afhænger af flammepunktet for den brandfarlige væske – jo lavere flammepunkt, jo mindre mængde udgør en oplagsenhed. Formålet er at sikre, at virksomheder og oplag placeres, indrettes og benyttes på en sådan måde, at risikoen for, at brande opstår, at brande breder sig, at personskader finder sted, og at store værdier ødelægges, formindskes mest muligt samt således, at der bliver forsvarlige muligheder for redningsberedskabets rednings- og slukningsarbejde.

Kravene tager udgangspunkt i flammepunktet for de pågældende væsker samt i, hvordan væskerne håndteres og opbevares (emballage, indendørs tanke, udendørs tanke). Forskrifterne indeholder krav til den bygningsmæssige indretning, herunder krav til brandsektionering, brandventilation, sprinkleranlæg, flugtveje, rumopvarmning, ventilation og konstruktionsmæssige forhold (krav til bygningers konstruktion og beskaffenhed af byggematerialer). Desuden stilles afstandskrav både imellem bygninger indbyrdes samt til vej- og naboskel. Endelig rummer forskrifterne afsnit om brandslukningsmateriel og afsnit om generelle ordensregler.

For områder, hvor der kan forekomme eksplosiv atmosfære, stiller forskrifterne krav om, at disse skal klassificeres og afmærkes i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse om klassifikation af eksplosionsfarlige områder.

Kravene i forskrifterne er gradueret efter oplagsstørrelse og de brandfarlige væskers art. Godkendelse af oplag og anlæg meddeles af den lokale beredskabsmyndighed. Der er et maksimum (10.000 l) for, hvor store oplag (i overjordiske tanke) der er omfattet. For større oplags vedkommende (mere end 10.000 l) meddeles tilladelser på de vilkår, som Beredskabsstyrelsen stiller. Desuden er der bagatelgrænser for, hvornår forskrifterne skal anvendes.

Tekniske forskrifter for sprøjtemaling og lakering med brandfarlige væsker indeholder samme krav, som tekniske forskrifter for brandfarlige væsker, men retter sig specifikt mod virksomheder, der foretager sprøjtemaling og lakering med brandfarlige væsker.

Tekniske forskrifter for F-gas stiller krav til virksomheder, der fremstiller, omfylder eller har oplag af F-gas. Formålet er at sikre, at virksomheders oplag og anlæg placeres, indrettes og benyttes på en sådan måde, at risikoen for, at brande opstår, at brande breder sig, at personskade finder sted, og at store værdier ødelægges, formindskes mest muligt samt således, at der bliver forsvarlige muligheder for redningsberedskabets rednings- og slukningsarbejde.

Forskrifterne omfatter oplag af flasker, anlæg med flasker og anlæg med tanke. Forskrifterne indeholder krav til den bygningsmæssige indretning af indendørs oplag, herunder krav til brandsektionering, flugtveje og konstruktionsmæssige forhold (krav til bygningers konstruktion og beskaffenhed af byggematerialer). Desuden stiller forskrifterne afstandskrav både imellem bygninger indbyrdes samt bygningers afstand til vej og naboskel. Endelig indeholder forskrifterne bestemmelser om opsætning af brandslukningsmateriel og om generelle ordensmæssige krav for områder. Hvor der kan forekomme eksplosiv atmosfære, stiller forskrifterne krav om, at disse skal klassificeres og afmærkes i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelse om klassifikation af eksplosionsfarlige områder.

Kravene i forskrifterne er gradueret efter oplagsstørrelse og udformning af oplaget (flasker eller tanke). Godkendelse af oplag op til 25.000 kg F-gas meddeles af den lokale beredskabsmyndighed. For virksomheder med oplag over denne størrelse samt med produktion og/eller fyldning af F-gas meddeles tilladelser på de vilkår, som Beredskabsstyrelsen stiller. Desuden er der bagatelgrænser for, hvornår forskrifterne skal anvendes.

Bekendtgørelse om opbevaring af transportable beholdere med sammentrykkede, fordråbete eller under tryk opløste luftarter vedrører oplagring af andre gasser end F-gasser i transportable beholdere. Det kan være brandbare gasser, f.eks. brint og acetylen, giftige gasser, f.eks. ammoniak og klor, og andre gasser, f.eks. kvælstof, kuldioxid og atmosfærisk luft.

Bekendtgørelsens formål er, at de pågældende oplag anbringes betryggende i forhold til bebyggelse og brandbare genstande og om nødvendigt hegnes ind for at beskytte mod uvedkommende.

Bekendtgørelsen åbner mulighed for, at mindre oplag af disse gasser kan opbevares indendørs, hvorfor der i et vist omfang stilles krav til lagerrum.

Oplag over visse nærmere fastsatte grænser skal godkendes af Beredskabsstyrelsen. Mindre oplag (ligeledes med fastsatte grænser) godkendes af den lokale beredskabsmyndighed. Desuden er der bagatelgrænser for, hvornår bekendtgørelsen skal anvendes.

Bekendtgørelser om opbevaring af

- faste ammoniumnitratindholdige produkter med højt nitrogenindhold,
- visse former for nitrocellulose og
- chlorater og perclorater

omhandler brand- eller eksplosionsfarlige stoffer af kategorier, som også er omfattet af Risikobekendtgørelsen, enten som navngivet stof (ammoniumnitrat) eller som stofgruppe (meget brandfarlig eller brandnærende). Den enkelte bekendtgørelse definerer den kemiske sammensætning, som de enkelte stoffer skal have for at være omfattet af bekendtgørelserne.

Bekendtgørelsernes formål er at sikre, at de bygninger, hvor de pågældende stoffer opbevares, er konstrueret og placeret på en sådan måde, at risikoen for eksplosionsfare, for at brande opstår, at brande breder sig, at brande medfører opvarmning af stofferne, at personskade finder sted, og at store værdier ødelægges, formindskes mest muligt, samt at der sikres forsvarlige rednings- og slukningsmulighed.

Bekendtgørelserne indeholder krav mht. tag, vægge og gulv, opvarmning, elektriske installationer, lynafledersystem, aflåsning og evt. indhegning. Bygningerne skal godkendes af Beredskabsstyrelsen.

De enkelte bekendtgørelser indeholder bagatelgrænser på 5 kg for, hvornår bestemmelserne skal anvendes.

4.2.2. Sanktionsmuligheder

Overtrædelse af reglerne kan i medfør af beredskabslovens § 70, stk. 4 straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel i indtil 2 år.

Der kan endvidere pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffeloven.

4.2.3. Igangværende revisionsarbejde

Beredskabsstyrelsen har udarbejdet en plan for revision af styrelsens tekniske forskrifter. Formålet med planen er at forenkle reglerne, således at der fremover vil findes et regelsæt for brandfarlige væsker (incl. sprøjtemaling) og et regelsæt for gasser under tryk. De 3 bekendtgørelser om opbevaring af

kemikalier skal ajourføres, og det skal vurderes, om der er behov for regler for opbevaring af andre kemikalier, eksempelvis kemikalier, som kan anvendes til fremstilling af fyrværkeri. Dette behov fastlægges efter dialog med Justitsministeriet og politiet.

4.2.4. Konklusioner i forhold til gældende regler

De gældende regler er udarbejdet med det formål at sikre, at virksomheder placeres på egen grund, indrettes og benyttes på en sådan måde, at risikoen for, at brande opstår, at brande breder sig, at personskade finder sted og at store værdier ødelægges, formindskes mest muligt, samt således, at der bliver forsvarlige muligheder for redningsberedskabets rednings- og slukningsarbejde.

Som ovenfor nævnt udspringer en del af de forslag til ændringer, der er beskrevet under Risikobekendtgørelsen, af forhold, der vedrører Beredskabsstyrelsens forvaltningsområde.

Der vurderes ikke at være behov for en ændring af beredskabsloven på nuværende tidspunkt, men en revision af de administrative forskrifter, jf. ovenfor.

4.3. Arbejds miljølovgivningen.

4.3.1. Beskrivelse af gældende ret

Arbejdstilsynet har ikke et særskilt regelsæt for risikovirksomheder, hvor der er risiko for større uheld som følge af brand eller eksplosion, da arbejdsmiljøforhold på disse virksomheder er reguleret af de generelle regler i arbejdsmiljøloven samt relevante arbejdsmiljøregler, der er udarbejdet på grundlag af loven.

Herudover har Arbejdstilsynet som nævnt udstedt en bekendtgørelse om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer, hvorefter risikovirksomheder er underkastet det særlige tilsyn, der følger af disse regler.

Arbejds miljøet er som nævnt i øvrigt reguleret af arbejdsmiljøloven og de regler, der er udarbejdet i medfør af loven, herunder særligt:

- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 201 af 23. marts 2000 om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 478 af 10. juni 2003 om arbejde i forbindelse med eksplosiv atmosfære.
- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse (med ændringer).
- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning (med ændringer.)
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 561 af 24. juni 1994 om indretning af tekniske hjælpemidler (med ændringer.)

- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 696 af 18. august 1995 om indretning af tekniske hjælpemidler til anvendelse i eksplosionsfarlig atmosfære.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler (med ændringer.)
- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om stoffer og materialer.
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 906 af 8. november 2002 om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrisikoen ved arbejde med stoffer og materialer (med ændring)
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 302 af 13. maj 1993 om arbejde med kodenummererede produkter.
- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 575 af 21. juni 2001 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.
- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 516 af 14. juni 1996 om unges arbejde (med ændringer).
- Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 746 af 26. november 1987 om trykbeholdere og rørsystemer under tryk.

Af Arbejdstilsynets vejledning om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer fremgår nærmere de krav, som Arbejdstilsynet stiller til risikovirksomheder.

Risikovirksomheder skal overfor Arbejdstilsynet godtgøre, at de har identificeret mulige farer for større uheld med de på virksomheden forekommende stoffer/materialer, anlæg og udførte aktiviteter. Identificeringen skal foretages for alle driftsforhold samt for de betingelser for at uheld kan indtræffe og for de hændelser, der kan have indflydelse på initiering af et uheld, herunder at instruktioner ikke følges.

For de mulige farer skal virksomheden godtgøre overfor Arbejdstilsynet, at konsekvenserne af uheld er klarlagt, herunder mulige udslipsmængder, koncentrationer, udbredelse og følger for mennesker.

Virksomheden skal godtgøre overfor Arbejdstilsynet, at de mulige konsekvenser er lagt til grund ved fastlæggelsen af forholdsregler til imødegåelse af større uheld, herunder f.eks. at gulve har passende ledningsevne, og at der ikke anvendes gnistgivende tekniske hjælpemidler.

Endvidere skal de mulige konsekvenser være lagt til grund ved fastlæggelsen af forholdsregler med henblik på at reducere virkningen af større uheld (herunder fx flammespærre, nødlukkeventiler samt eksplosionsaflastninger af bygninger og anlæg).

Virksomheden skal godtgøre overfor Arbejdstilsynet, at den har et sikkerhedsledelsessystem, hvorefter fare for større uheld, konsekvenser, forebyggelse og beskyttelsesforanstaltninger til stadighed evalueres.

Ved Arbejdstilsynets vurdering af risikovirksomhedernes forebyggelse af større uheld og begrænsning af eventuelle følger heraf sammenligner Arbejdstilsynet med "god praksis" hos lignende virksomheder, herunder vurderer den tilgængelige teknologi og management, som med rimelighed kan forlanges i den konkrete situation.

Desuden lægger Arbejdstilsynet vægt på, at virksomhedens sikkerhedsorganisation skal være inddraget i udarbejdelsen af sikkerhedsrapporter og interne beredskabsplaner for de "tunge" risikovirksomheder og plan for uheldsforebyggelse for de "mindre tunge" risikovirksomheder. Formålet hermed er at sikre, at alle relevante oplysninger og synspunkter har været inddraget inden myndighedernes stillingtagen. Arbejdstilsynet sikrer sig dette f.eks. ved sikkerhedsorganisationens underskrift.

4.3.2. Sanktionsmuligheder

Bestemmelserne er strafsanktionerede, og manglende overholdelse vil således kunne medføre, at Arbejdstilsynet meddeler påbud, straks-påbud, forbud samt indstiller til retslig tiltale alt efter overtrædelsens karakter.

4.3.3. Konklusioner i forhold til gældende ret

Som ovenfor nævnt har Arbejdstilsynet som supplement til Risikobekendtgørelsen udarbejdet bekendtgørelse nr. 201 af 23. maj 2000 om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer. Denne bekendtgørelse skal sammen med Risikobekendtgørelsen ændres i forbindelse med gennemførelsen af ændringen af Seveso II-direktivet. De bemærkninger, der ovenfor er anført med hensyn til mulige yderligere ændringer af Risikobekendtgørelsen, gælder tilsvarende for bekendtgørelse om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer.

Arbejdstilsynets lovgivning omfatter i øvrigt afgørende forhold til sikring af ansattes sikkerhed ved brand og eksplosion, ved krav om forebyggende foranstaltninger og begrænsning af følgerne af uheld, herunder krav om intern beredskabsplan.

Arbejdstilsynet finder den gældende lovgivning tilstrækkelig til at sikre ansatte, og den har hidtil ikke givet anledning til overvejelser om ændringer.

På baggrund af ulykken i Seest og Kulegravningsudvalgets arbejde er det imidlertid besluttet, at Arbejdstilsynet fremover vil føre et særligt intensiveret tilsyn med bl.a. fyrværkerivirksomheder. Dette tilsyn skal ses i sammenhæng med Arbejdstilsynets opgaver i øvrigt, og er således ikke et særligt risikotilsyn.

4.4. *Kompetenceforholdene*

Den danske ressortopdeling afspejler, at kompetencen til at administrere risikovirksomheder er fordelt på flere ministerområder. Der er derfor etableret et Risikokoordinationsudvalg med henblik på at skabe et formaliseret samarbejde mellem de involverede myndigheder på både centralt og lokalt plan. Delta-gende myndigheder er: Miljøstyrelsen, Skov – og Naturstyrelsen, Arbejdstilsynet, Beredskabsstyrelsen, Foreningen af lokale beredskabschefer, Justitsministeriet, Politimesterforeningen, Rigspolitiet, Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening og Københavns kommune. Myndighedernes sam-

arbejde om den enkelte virksomhed foregår som ovenfor nævnt mellem Arbejdstilsynet, miljø- og planmyndigheden (amt eller kommune), det lokale beredskab og det lokale politi.

I den konkrete sag fungerer den lokale miljømyndighed som kontaktled mellem myndigheder og virksomhed, således at virksomheder kun behøver at sende anmeldelse og øvrige oplysninger til miljømyndigheden, som foretager den videre distribution til de øvrige myndigheder.

Hvis der i et område er flere virksomheder og anlæg, som indbyrdes kan forværre følgerne ved et uheld (såkaldt dominoeffekt), skal miljø- og planmyndigheden sørge for, at disse virksomheder modtager de nødvendige oplysninger, så de kan tilrettelægge de forebyggende foranstaltninger ud fra den samlede potentielle risiko. I de tilfælde, hvor der kan være tale om dominoeffekt, skal alle myndighederne sørge for, at der indenfor hvert deres område er taget fornødent hensyn til dette problem.

Hver myndighed udøver i øvrigt de beføjelser overfor virksomhederne, som følger af den generelle ressortfordeling. Den enkelte myndighed træffer således afgørelse om risikobegrænsende foranstaltninger indenfor sit område.

Myndighederne foretager i fællesskab inspektioner på virksomhederne. Den praktiske koordination af disse inspektioner varetages af miljømyndigheden.

4.4.1. Planmyndigheden

Etablering af en risikovirksomhed vil ligesom anden industri som udgangspunkt normalt være lokalplanpligtig. Kommunerne skal i forbindelse med lokalplanlægningen redegøre for, hvorledes planen forholder sig til kommuneplanen og øvrig planlægning for området. Kommuneplanen må ikke være i strid med regionplanen.

For de "tunge" risikovirksomheder vil regionplanmyndigheden forud for etableringen på grundlag af en VVM-vurdering skulle vedtage regionplanretningslinier for det pågældende projekt. Først herefter vil projektet kunne miljøgodkendes. På grundlag af VVM-vurderingen og gennem regionplanretningslinierne sikres, at virksomheden på etableringstidspunktet placeres hensigtsmæssigt i forhold til den omliggende arealanvendelse. Regionplanretningslinierne i forbindelse med risikovirksomheder vil typisk skulle indeholde sikkerhedszoner om virksomheden, som vil lægge begrænsninger for den fremtidige kommune- og lokalplanlægning. Herved sikres, at der ikke efterfølgende opstår et uheldigt nabo- og en u hensigtsmæssig byudvikling.

VVM-pligtige virksomheder må først etableres, når de efter en afsluttet VVM-procedure har fået en VVM-tilladelse eller miljøgodkendelse. VVM-proceduren kan, hvis påvirkningen af omgivelserne er uacceptabel, også afsluttes med et afslag.

4.4.2. Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynets opgave er primært relateret til de tilfælde, hvor et uheld kan medføre skader på de ansatte og påvirke virksomhedens arbejdsmiljø. Der er tale om en tilsynsforpligtigelse, som supplerer de tilsyn, som Arbejdstilsynet i forvejen fører med virksomhederne. Der vil ved Arbejdstilsynets vurdering bl.a. blive lagt vægt på, om virksomheden har truffet alle nødvendige foranstaltninger til at forebygge større uheld og begrænsning af eventuelle følger af større uheld, om sikkerhedsorganisation har været inddraget ved udarbejdelse af sikkerhedsrapporter og interne beredskabsplaner. Arbejdstilsynets regler er præget af "normer for god praksis". For den enkelte virksomhed vil Arbejdstilsynet således foretage en sammenligning med lignende virksomheder med henblik på en vurdering af om "god praksis" er fulgt.

I den del af en virksomhed, der hører ind under Risikobekendtgørelsen, skal virksomheden godtgøre overfor Arbejdstilsynet, at den har truffet alle fornødne foranstaltninger til at forebygge større uheld samt til begrænsning af følgerne af større uheld.

Arbejdstilsynet kan kræve supplerende oplysninger til vurdering af risici for større uheld samt for foranstaltninger, der ellers er eller vil blive truffet til forebyggelse af større uheld, samt begrænsning af evt. uheld. Arbejdstilsynet kan kræve oplysningerne vurderet af særligt sagkyndige.

4.4.3. Miljømyndigheden

For de "tunge" risikovirksomheder er det altid amtet, der er miljømyndighed. For de "mindre tunge" risikovirksomheder afhænger det af, hvilket listepunkt virksomheden i øvrigt er omfattet af i bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed. Hvis listepunktet er (a)-mærket, er amtet miljømyndighed, hvis ikke, er det kommunen, der er miljømyndighed. I enkelte tilfælde er virksomheder indkaldt til miljøministerens godkendelse og tilsyn. I så fald er det Miljøstyrelsen, der er miljømyndighed. I øjeblikket er de to naturgaslagre i Ll. Torup og Stenlille samt gasbehandlingsanlægget i Nybro indkaldt til Miljøstyrelsens godkendelse og tilsyn. Alle tre anlæg er omfattet af Risikobekendtgørelsen.

Miljømyndighedernes opgaver er primært relateret til de tilfælde, hvor uheld på en virksomhed kan medføre miljømæssige skader udenfor virksomhedens område eller nedsivning af forurenende stoffer.

Som ovenfor nævnt skal det ved etablering og væsentlig ændring af risikovirksomheder vurderes, om der er valgt en hensigtsmæssig placering (for "tunge" virksomheder gennem en VVM-vurdering, når der er tale om etablering eller ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg, eller ændringer der må antages at påvirke miljøet væsentligt). Når der er taget stilling til spørgsmålet om virksomhedens placering, fastsætter miljømyndigheden krav om risikomæssige forhold med relation til miljøbeskyttelse i form af vilkår i virksomhedens miljøgodkendelse i henhold til miljøbeskyttelseslovens kapitel 5.

Miljømyndigheden skal kun fastsætte vilkår om forhold, der reguleres af miljøbeskyttelsesloven. Sikkerhedsmæssige tiltag overfor forhold, der alene er knyttet til muligheden for brand –eller sprængstof-

lovgivningen skal derfor ikke behandles af miljømyndigheden, men af Arbejdstilsynet og redningsberedskabet (og af politiet for så vidt angår fyrværkeri).

De lokale miljømyndigheder indrapporterer oplysninger om risikovirksomheder indenfor deres område til Miljøstyrelsen, som i henhold til krav i Seveso II-direktivet videresender disse til EU – Kommissionen.

4.4.4. Redningsberedskabet

I henhold til Risikobekendtgørelsen skal de brandfarlige virksomheder godkendes med henblik på at forebygge eller formindske faren og sikre forsvarlige rednings- og slukningsmuligheder i tilfælde af brand.

Godkendelse af brandfarlige virksomheder kan inddeles i tre kategorier:

- a) De brandfarlige virksomheder (både "tunge" og "mindre tunge" virksomheder), som der er fastsat andre regler for i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 1, skal godkendes af kommunalbestyrelsen ("tunge" virksomheder fx raffinaderier, F-gas (oplag og fyldestationer), store fyrværkerioplag – "mindre tunge virksomheder f.eks.. olielagre, mindre fyrværkerioplag).
- b) Brandfarlige "tunge" virksomheder, for hvilke der ikke er fastsat andre regler i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 1, skal godkendes af kommunalbestyrelsen, men på vilkår fastsat af Beredskabsstyrelsen (fx naturgaslagre).
- c) Brandfarlige "mindre tunge" virksomheder, for hvilke der ikke er fastsat andre regler i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 1, skal godkendes af kommunalbestyrelsen – eventuelt efter indhentet udtalelse fra Beredskabsstyrelsen - på nærmere vilkår, der tilgodeser brandsikkerheden.

For de "tunge" virksomheder skal kommunalbestyrelsen (redningsberedskabet) i samarbejde med politiet udarbejde en ekstern beredskabsplan. Dog kan kommunalbestyrelsen på grundlag af virksomhedens sikkerhedsrapport træffe beslutning om, at det ikke er nødvendigt at udarbejde ekstern beredskabsplan for en konkret virksomhed. Beredskabsstyrelsen skal underrettes om disse beslutninger.

Den eksterne beredskabsplan skal indeholde en beskrivelse af følgende:

- Indsatslederens opgaver (beskrevet i "Indsatstaktiske retningslinier og samarbejdsprincipper – Beredskabsstyrelsen 1999).
- Ansvarsfordelingen i forbindelse med iværksættelsen af den eksterne beredskabsplan.
- Iværksættelse af uheldsbegrænsende foranstaltninger på og udenfor virksomheden.
- Formidling af oplysninger til nabolandes ansvarlige myndigheder, såfremt der foreligger fare for grænseoverskridende konsekvenser.

Den eksterne beredskabsplan skal gennemgås og afprøves mindst hvert 3. år. Afprøvningen foregår på myndighedens foranledning og i samarbejde med virksomheden, som derved også får afprøvet sin interne beredskabsplan.

4.4.5. Politiet

Efter politiloven er det bl.a. politiets opgave at forebygge og afværge forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

I henhold til beredskabslovens § 17 koordinerer politimesteren den samlede indsats ved større ulykker m.v., og det er politimesterens opgave – når redningsberedskabet indsættes – at sørge for varsling, afspærring, evakuering og andre nødvendige foranstaltninger. Den tekniske ledelse af indsatsen varetages af kommunalbestyrelsen i henhold til beredskabslovens § 16.

Efter § 11, stk. 3 i Risikobekendtgørelsen fastsætter justitsministeren nærmere regler om politiets forpligtelser til at udarbejde eksterne beredskabsplaner og informere offentligheden om sikkerhedsforanstaltninger og forholdsregler i tilfælde af uheld.

Disse regler er fastsat i et cirkulære nr. 11316 af 30. maj 1990 vedrørende beredskabsplanlægning m.v. i relation til farlige virksomheder. Der henvises i øvrigt til afsnit 5.

4.4.6. Opfølgning af uheld

Efter stedfundne uheld gennemgår virksomheden omstændighederne ved uheldet og afrapporterer disse til myndighederne. Der oplyses herunder om hvilke forholdsregler, der påtænkes truffet for at afhjælpe følgerne af uheldet samt for at undgå gentagelser. Også myndighederne foretager en fuldstændig gennemgang af omstændighederne ved uheldet og vurderer, om virksomheden har taget de fornødne forholdsregler. Ved større uheld (med dødsfald eller betydelig skade) underrettes EU-Kommissionen. Kommissionen indarbejder den modtagne underretning i MARS-databasen (Major Accident Reporting System) med det formål, at myndigheder i andre medlemsstater kan lære af dem. Underretningen skal foretages ad to omgange, idet der hurtigst muligt efter uheldet skal indsendes en foreløbig orientering. Denne orientering skal følges af en fuldstændig afrapportering af uheldet, som skal sendes til Kommissionen senest et år efter, at uheldet er sket.

Gennemgang af omstændighederne ved uheldet i Seest den 3. november 2004 er hidtil foretaget af politiet i deres efterforskning af sagen i relation til strafferetslige forhold. Under denne efterforskning er virksomhedens sikkerhedsforhold før uheldet også blevet gennemgået, blandt andet ved afhøringer af ansatte m. fl. På baggrund af politiets efterforskning, som de lokale risikomyndigheder er orienteret om, vil risikomyndighederne beslutte, om yderligere gennemgang er nødvendig.

Rapporteringen til EU's MARS-database er sket primo maj 2005.

4.4.7. Konklusioner med hensyn til kompetenceforholdene.

Som det fremgår, er myndighedskompetencen vedrørende risikovirksomheder fordelt således, at følgende ministerområder er involveret: Beskæftigelsesministeriet (Arbejdstilsynet), Miljøministeriet (Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen,), Forsvarsministeriet (Beredskabsstyrelsen samt lokale kommunale beredskaber) og Justitsministeriet (politiet). Herudover er amter og kommuner involveret.

Dette indebærer, at der er en lang række specielle kompetencer til rådighed på området, idet der opbygges erfaringer på alle niveauer. En samling af myndighedskompetencen under et færre antal myndigheder vil næppe være særligt hensigtsmæssig, idet dette ville kunne medføre et u hensigtsmæssigt erfaringstab. Der er som nævnt opbygget et formaliseret samarbejde både på centralt og lokalt plan med en veldefineret arbejdsdeling myndighederne imellem.

Et gennemgående træk i myndighedsbehandlingen af risikovirksomheder har været en oplevelse af et for løst samarbejde mellem planmyndighed og beredskabsmyndigheden som risikomyndighed.

Således har Beredskabsstyrelsen i arbejdsgruppen bl.a. givet udtryk for, at kommunerne i forbindelse med den kommunale planlægning ikke i tilstrækkeligt omfang inddrager hensynet til risikovirksomhederne, og tilsvarende har det vist sig, at det kommunale beredskab i behandlingen af den enkelte virksomhed efter beredskabslovgivningen ikke altid i tilstrækkeligt omfang får inddraget konsekvenserne af den eksisterende planlægning.

Gennemgangen af regelsættet har vist, at der udover de i planafsnittet foreslåede ændringer vil kunne sikres en mere optimal brug af såvel beredskabslovgivningen som planloven, hvis samarbejdet mellem plan- og beredskabsmyndighederne blev yderligere formaliseret ved fastsættelse af gensidige orienteringsforpligtelser.

Det foreslås, at det kommunale beredskab, inden der gives tilladelse til en risikovirksomhed efter beredskabslovgivningen, altid bør indhente en udtalelse fra den eller de berørte kommuner som planmyndighed.

Det foreslås endvidere, at kommunerne i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til kommuneplan eller tillæg til kommuneplanen pålægges at inddrage det kommunale beredskab som høringspart, og at kommunerne for så vidt angår lokalplanforslag, der rummer eksisterende risikovirksomhed eller regulerer arealer, der kan blive berørt af uheld fra en risikovirksomhed, på tilsvarende vis pålægges at inddrage det lokale beredskab som høringspart, inden planforslaget endelig vedtages.

For at sikre et optimalt udbytte af de foreslåede høringsforpligtelser bør der samtidig udarbejdes vejledning til brug for de to myndigheder, som beskriver, hvilke forpligtelser og forventninger henholdsvis beredskabs- og planmyndigheden bør have i forbindelse med høringerne.

Endelig har arbejdsgruppen noteret, at der på myndighedsområdet vil ske ændringer som følge af det forslag til kommunalreform, som regeringen har indgået aftale med Dansk Folkeparti om, og som der er fremsat lovforslag i Folketinget om med henblik på gennemførelse. Reformen vil indebære at kun staten og kommunerne fra den 1. januar 2007 vil være plan- og miljømyndigheder på virksomhedsområdet, herunder i forhold til risikovirksomheder.

Arbejdsgruppen har i den forbindelse forholdt sig til de anbefalinger, der er i Myndighedsudvalgets rapport af 9. november 2004 om fordelingen af myndighedskompetencen på virksomhedsområdet med

hensyn til godkendelse og tilsyn i henhold til miljøbeskyttelsesloven mellem stat og kommuner idet udvalget har noteret, at VVM-kompetencen vil følge godkendelseskomptencen. For så vidt angår de kommunale parter fremgår de synspunkter de havde til Myndighedsudvalgets anbefalinger af ovennævnte rapport. Herudover er arbejdsgruppen overordnet enig i udvalgets anbefalinger med hensyn til myndighedskompetencen for risikovirksomheder, idet anbefalingen dog her præciseres således, at tunge risikovirksomheder anbefales overført fra amterne til staten, at "mindre tunge" risikovirksomheder følger det listepunkt de i øvrigt er henført til på godkendelsesbekendtgørelsen, og som er afgørende for om der er statslig eller kommunal myndighedskompetence. Eneste undtagelse er virksomheder, hvor brand og eksplosion er den primære risiko, og hvor der i øvrigt ikke er tale om et listepunkt, hvor de omfattede virksomheder får staten som miljømyndighed af andre grunde end risiko, f.eks. fyrværkevirksomheder. Baggrunden herfor er, at det er de kommunale beredskabsmyndigheder, der i samarbejde med Beredskabsstyrelsen, der har den faglige kompetence i forhold til brand og eksplosion.

5. Beredskabs- og evakueringsplaner

5.1. Politiet

Efter politiloven er det bl.a. politiets opgave at forebygge og afværge forstyrrelse af den offentlige fred, samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

I henhold til beredskabslovens § 17 koordinerer politimesteren den samlede indsats ved større ulykker mv., og det er politimesterens opgave – når redningsberedskabet indsættes – at sørge for varsling, afspærring, evakuering og andre nødvendige foranstaltninger.

Det fremgår af risikobekendtgørelsens § 11, stk. 3, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets forpligtelser til at udarbejde eksterne beredskabsplaner og informere offentligheden om sikkerhedsforanstaltninger og forholdsregler i tilfælde af uheld.

Disse regler er fastsat i cirkulæreskrivelse nr. 11316 af 30. maj 1990 vedrørende beredskabsplanlægning mv. i relation til farlige virksomheder.

Cirkulæreskrivelsen indeholder nærmere retningslinier for den specifikke beredskabsplanlægning for indsatsen ved uheld på den enkelte virksomhed samt for information til offentligheden.

Det i cirkulæreskrivelsen anførte vedrører alene de "tunge" risikovirksomheder. Dette er ikke udtrykkeligt anført i cirkulæreskrivelsen, men fremgår af cirkulæreskrivelsens henvisninger til risikodirektivet.

5.1.1. Konklusioner i forhold til gældende ret og forslag til forbedringer

Justitsministeriets cirkulæreskrivelse vedrørende beredskabsplanlægning mv. i relation til farlige virksomheder vil skulle revideres i lyset af de seneste ændringer af risikodirektivet samt de kommende ændringer af risikobekendtgørelsen.

I den forbindelse kan det overvejes, om der er behov for at udvide politiets pligt til at udarbejde beredskabsplaner for virksomheder, herunder foretage orientering af offentligheden, til andre end de "tunge risikovirksomheder".

Der kan i den forbindelse henvises til, at Politimesteren i Kolding den 11. februar 2005 offentliggjorde en redegørelse vedrørende fyrværkerikatastrofen i Kolding. Redegørelsen indeholder en evaluering af den overordnede beredskabsmæssige håndtering af katastrofen.

Det konkluderes i redegørelsen bl.a., at beredskabsplanlægning og lokalkendskab til risikovirksomheder har stor betydning ved den beredskabsmæssige indsats.

Justitsministeriet har endvidere til brug for udvalgets arbejde indhentet oplysninger fra samtlige politimestre om, hvilke beredskabsplaner der i den enkelte politikreds er udarbejdet for virksomheder, der kan udgøre en sikkerhedsmæssig risiko. Justitsministeriet har endvidere anmodet om oplysning om, i forhold til hvilke virksomheder politiet har foretaget orientering af offentligheden om sikkerhedsforanstaltninger og forholdsregler i tilfælde af uheld.

Justitsministeriet har anmodet om de ovenfor nævnte oplysninger også for så vidt angår virksomheder, der ikke er omfattet af risikobekendtgørelsen, i det omfang sådant materiale måtte være udarbejdet.

Af de svar, Justitsministeriet har modtaget, fremgår, at der er stor forskel på, i hvilket omfang politikredsene i dag udarbejder specifikke beredskabsplaner for virksomheder, der ikke er "tunge risikovirksomheder".

På denne baggrund og på baggrund af Politimesteren i Koldings redegørelse vedrørende fyrværkerikatastrofen i Kolding samt på baggrund af arbejdsgruppens øvrige forslag, der i vidt omfang indebærer, at de regler, som i dag gælder for de "tunge risikovirksomheder", også skal gælde for en række andre virksomheder, foreslås det, at Justitsministeriet – i forbindelse med revisionen af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse vedrørende beredskabsplanlægning mv. i relation til farlige virksomheder – fastsætter regler om politiets pligt til at udarbejde beredskabsplaner samt til at foretage underretning af offentligheden om de "mindre tunge" risikovirksomheder samt "ikke-risikovirksomheder", i det omfang de inddrages under risikobekendtgørelsen.

Det foreslås, at det i cirkulæreskrivelsen anføres, at politiet for hver af disse virksomheder bør foretage en vurdering af, hvorvidt der er behov for at udarbejde en specifik beredskabsplan for indsatsen ved uheld på virksomheden, eller om politiets generelle beredskabsplanlægning er tilstrækkelig, og om der er behov for at foretage underretning af offentligheden.

5.2. Arbejdstilsynet

”Tunge” risikovirksomheder skal efter Risikobekendtgørelsen indsende en intern beredskabsplan til tilsynsmyndighederne. For ”mindre tunge” virksomheder er der efter Risikobekendtgørelsen ikke krav om en intern beredskabsplan, men der er krav herom efter Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdsudførelse, hvorefter arbejdsgiveren skal udarbejde beredskabsplaner, hvis der kan foreligge særlig risiko for udslip af sundhedsskadelige stoffer, eller hvis der kan foreligge særlig risiko for brand og eksplosion, hvilket er tilfældet for risikovirksomheder. Alle risikovirksomheder skal derfor udarbejde en intern beredskabsplan.

5.2.1. Konklusioner i forhold til gældende ret.

Der er i de gældende regler de nødvendige krav til virksomhederne om, at de skal udarbejde interne beredskabsplaner.

5.3. Kommuner og amtskommuner

I henhold til Beredskabslovens § 25 skal kommunalbestyrelsen og amtsrådet udarbejde en plan for kommunens /amtskommunens beredskab. Planen skal revideres i nødvendigt omfang, dog mindst en gang i hver valgperiode.

Beredskabsloven stiller ikke særlige krav til planens opbygning. I praksis vil denne dog typisk indeholde en generel del, der beskriver kommunens/amtets forhold mht. geografi, topografi og befolkning, dels en specifik del, der indeholder planer for hvert enkelt af kommunens /amtets administrative områder. F.eks. teknik og miljø, plejesektoren og sundhed.

Derudover skal kommunalbestyrelse og amtsråd i medfør af en række sektorbestemmelser udarbejde specifikke beredskabsplaner.

Som ovenfor nævnt skal ”tunge” risikovirksomheder indsende en intern beredskabsplan til tilsynsmyndighederne. Denne plan skal gennemgås og jævnligt afprøves på virksomheden (mindst hvert tredje år) efter aftale med Arbejdstilsynet og den lokale politimester.

Som ovenfor nævnt er der i henhold til Arbejdstilsynets lovgivning krav om udarbejdelse af interne beredskabsplaner for både ”tunge” og ”mindre tunge” risikovirksomheder.

Ifølge Risikobekendtgørelsen skal kommunalbestyrelsen udarbejde eksterne beredskabsplaner for ”tunge risikovirksomheder”. Disse planer skal gennemgås og afprøves jævnligt (dog mindst hvert tredje år) og om nødvendigt revideres og ajourføres.

Der vil normalt ske en koordinering af intern og eksternt beredskabsplanlægning, ligesom udarbejdelsen af eksterne beredskabsplaner i nødvendigt omfang vil ske i samarbejde med den lokale politimester.

Der er ikke krav om udarbejdelse af eksterne beredskabsplaner for "mindre tunge" risikovirksomheder.

5.3.1. Nye regler på området

Når bekendtgørelsen om risikobaseret kommunalt redningsberedskab træder i kraft, får alle kommuner pligt til at indsende en plan til Beredskabsstyrelsen om det kommunale redningsberedskab, der indeholder en beskrivelse af kommunens risikoprofil, serviceniveau, organisation, virksomhed, dimensionering og materiel.

Ved bekendtgørelsen indføres begrebet "risikobaseret dimensionering" af det kommunale redningsberedskab, som indebærer, at det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en indsats, der konkret modsvarer lokale risici både for så vidt angår forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats.

Der indføres ikke med bekendtgørelsen en pligt for kommunerne til at oprette eller opretholde særlige beredskaber i relation til farlige virksomheder, og reglerne giver heller ikke kommunerne mulighed for at pålægge farlige virksomheder m.v. at udarbejde beredskabs- og evakueringsplaner.

Sådanne farlige virksomheder, anlæg m.v. bør derimod indgå i kommunernes risikovurderinger, og der bør udarbejdes indsatsplaner, dvs. planer for hvorledes kommunens eget beredskab indsættes ved hændelser på disse virksomheder.

Den gældende dimensioneringsbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1010 af 11. december 2002) indeholder en bestemmelse om møde- og alarmeringsplaner, dvs. planer hvor der foruden kommunens eget beredskab også kan tilkaldes beredskab fra andre kommuner samt det statslige redningsberedskab, hvis der er tale om hændelser på særlige objekter (f.eks. virksomheder der udgør en særlig risiko ved brand).

Bekendtgørelsen indeholder ikke nogen direkte pligt for kommunerne til at indgå i sådanne møde- og alarmeringsplaner, og Beredskabsstyrelsen har derfor ikke kendskab til deres antal. Det er dog styrelsens vurdering, at disse planer anvendes i relation til ganske mange risikoobjekter,

Bestemmelsen om møde- og alarmeringsplaner er ikke medtaget i den nye bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab, men det er Beredskabsstyrelsens vurdering, at der til trods herfor vil blive udarbejdet flere møde- og alarmeringsplaner i fremtiden. Dette skyldes, at de analyser af scenarier, som kommunerne skal udføre som led i den risikobaserede dimensionering, vil synliggøre behovet for møde- og alarmeringsplaner, idet kommunerne ikke vil kunne yde en forsvarlig indsats i forhold til de lokale risici, hvis disse planer ikke udarbejdes.

5.3.2. Konklusioner i forhold til gældende regler

På baggrund af de kommende regler om risikobaseret dimensionering finder Beredskabsstyrelsen, at kommunerne bør være opmærksomme på tilstedeværelsen af særlige risikovirksomheder, herunder tage stilling til, om der skal træffes særlige foranstaltninger f.eks. udarbejdelse af særlige planer.

For så vidt angår kravene i Risikobekendtgørelsen til udarbejdelse af beredskabsplaner for "tunge" risikovirksomheder finder Beredskabsstyrelsen ikke, at der er behov for ændringer.

Der er imidlertid andre virksomheder, der kunne give anledning til at overveje krav om beredskabsplaner. Oplag af giftige stoffer, f.eks. ammoniak i mængder, der er mindre end risikobekendtgørelsens tærskelværdier for "mindre tunge" virksomheder (for ammoniak 50 tons), giver lokalt anledning til bekymring, idet større udslip kan udløse behov for information og evt. evakuering af større befolkningsgrupper. Der er i dag ikke krav om udarbejdelse af beredskabsplaner for virksomheder af denne type. Specielt er antallet af oplag af ammoniak, der anvendes i landbruget stærkt stigende efter, at en "tung" risikovirksomhed med et stort oplag af dette stof er lukket.

6 Kommentarer og forslag fra interesseorganisationerne

Underarbejdsgruppe 2 har inden færdiggørelsen af rapporten præsenteret de mulige tiltag for repræsentanter for de berørte virksomheder ved Dansk Industri, Oliebranchens Fællerepræsentation, Landbrugsraadet og Dansk Fyrværkeriforening. Sidstnævnte har tilkendegivet at ville koncentrere sin indsats om rapportudkastene fra de to andre underarbejdsgrupper, idet disse specifikt omhandler fyrværkeri. Dansk Fyrværkeriforening har derfor ikke haft yderligere bemærkninger til arbejdsgruppe 2's forslag udover et ønske om bedre vejledning i forhold til spørgsmålet om mulighed for at lokalisere f.eks. fyrværkerilagre i landzonen – et ønske som vil blive imødekommet. Dansk Landbrug har meddelt ikke at have yderligere bemærkninger.

Dansk Industri har ved brev af 3 februar 2005 fremsendt bemærkninger om risikoforhold til Økonomi- og Erhvervsministeriet. Bemærkningerne vedrører i vid udstrækning UA 2's arbejdsområde.

Desuden har Oliebranchens Fællesrepræsentation ved brev af 7. februar 2005 til Miljøstyrelsen fremsendt er redegørelse for risikobetonede aktiviteter, indenfor olie- og benzinsektoren.

Organisationerne har på det foreliggende grundlag ikke umiddelbart haft væsentlige indvendinger mod de forslag, som arbejdsgruppen har beskæftiget sig med. Det er i alles interesse, at sikkerhedsniveauet er så højt, at ulykker ikke opstår.

Det er dog blevet fremhævet, at der er nogle problemer forbundet med risikovirksomheder, som der fra myndighedsside bør tages hensyn til, således at det ikke kun opfattes som problemer virksomhederne skal løse. Følgende problemer er således blevet særligt fremhævet:

- Der bør udarbejdes retningslinier således at planmyndighederne skal tage hensyn til eksisterende risikovirksomheder, med henblik på at undgå at der placeres følsom arealanvendelse i umiddelbar nærhed af risikovirksomheder
- Der bør tages hensyn til, at flere virksomhedstyper (fx olieoplag) er afhængige af at kunne være placeret på havneområder
- Der bør være øget mulighed for placering i det åbne land af særlige risikovirksomheder.

I brevet af 3. februar 2005 fra Dansk Industri er desuden nævnt følgende:

- Implementeringen af ændringen af Seveso II – direktivet bør opprioriteres
- Der udpeges en hovedmyndighed for administration af Risikobekendtgørelsen, idet hovedvægten i reguleringen ligger på de sikkerhedsmæssige (beredskabsmæssige forhold). I samme omfang skal dobbeltregulering fjernes.

Herudover har særligt forslaget om øget fokus på tankstationer placeret i eller i forbindelse med etagebyggeri været drøftet med Oliebranchens Fællesrepræsentation.

UA 2 finder, at de stillede forslag ligger godt i tråd med de forslag, der i øvrigt er arbejdet med i gruppen og bortset fra, at det ikke er fundet hensigtsmæssigt, at ændre på myndighedsstrukturen, er der taget hensyn til forslagene fra organisationerne ved udarbejdelsen af de forslag, som der er anbefalet.

Det er gjort klart fra arbejdsgruppens side, at de endelige forslag efter sædvanlig praksis vil blive sendt i eksterne høring med mulighed for at komme med bemærkninger i den forbindelse.

7. Udenlandske erfaringer

Seveso II-direktivet er som tidligere nævnt et minimumsdirektiv, hvilket indebærer, at medlemslandene kan fastsætte strengere krav end hvad der fremgår af direktivet. For at få et indtryk af, hvordan de foreslåede ændringer vil være i forhold til reglerne i andre EU-lande, er der blevet rettet henvendelse til Tyskland, Holland, England og Sverige med bl.a. følgende spørgsmål:

- 1) Har I i jeres nationale lovgivning om regulering af virksomheder omfattet af Seveso II-direktivet indført skærpede regler med hensyn til retningslinier for beliggenheden eller har I indført bestemte sikkerhedsafstande i forhold til beboelse eller anden følsom arealanvendelse?
- 2) Har I i jeres nationale lovgivning om regulering af virksomheder omfattet af Seveso II-direktivet indført udvidelse eller ændrede mængdegrænser for stoffer eller kategorier af stoffer og præparater, som ikke specielt er nævnt i direktivets bilag 1, del 1 og 2?
- 3) Har I i jeres nationale lovgivning om regulering af virksomheder omfattet af SevesoII-direktivet indført skærpede krav til "mindre tunge" virksomheder?

- 4) Gør I en særlig indsats i forhold til eksisterende virksomheder, som ikke har fået udlagt tilstrækkelige sikkerhedszoner

Med hensyn til svarene skal bemærkes, at disse næppe er udtømmende, og at ikke alle spørgsmål er besvaret af landene.

Ad spørgsmål 1:

Det er oplyst, at der i Tyskland er krav om sikkerhedsafstande for virksomheder der arbejder med eksplosiver og ammoniumnitrat.

I England og Holland er der fastsat sikkerhedsafstande, for opbevaring af fyrværkeri (reglerne i Holland er udarbejdet efter en større fyrværkeriulykke).

Sverige har ikke besvaret spørgsmålet.

Der er i øvrigt ikke oplyst om særlige beliggenhedskrav for risikovirksomheder. Dette kan dog ikke umiddelbart fortolkes således, at der ikke er fastsat beliggenhedskrav, idet disse kan indgå i generelle planlægningsregler. Disse regler varierer meget fra land til land og afspejler bl.a. a. forskellene i infrastruktur, befolkningstæthed og geografi.

Ad spørgsmål 2:

Tyskland har oplyst at grænseværdien for ammoniak er ændret således at virksomheder med mere end 3000 kg er omfattet (I henhold til direktivet er grænserne 50/200 tons). Også for yderst letantændelige gasser og væsker som LPG og naturgas er grænserne ændret, således at grænsen er fastsat til 5000 kg for virksomheder der anvender disse stoffer i produktionen og 3000 kg, hvis der er tale om oplag. For installationer, som indeholder eksplosiv støv/luft blandinger er grænsen tilsvarende fastsat til 3000 kg. Ved implementeringen af det ændrede SevesoII – direktiv er det hensigten at anvende grænseværdierne i dette direktiv og således forlade de skærpede krav.

I Sverige er det oplyst, at det generelt er SevesoII – direktivets grænseværdier, der er anvendt ved implementeringen, idet der dog for enkelte ikke nærmere oplyste stoftyper er anvendt lavere grænseværdier.

England har alene anvendt direktivets grænseværdier

Holland har ikke besvaret spørgsmålet.

Ad spørgsmål 3:

Tyskland har oplyst, at myndighederne ud fra en konkret vurdering kan stille samme krav til "mindre tunge" virksomheder, som stilles til "tunge" virksomheder.

I Sverige stilles samme krav til ledelsessystem for "mindre tunge" virksomheder som for "tunge" virksomheder.

England har ikke skærpet kravene i forhold til direktivet.

Holland har ikke besvaret spørgsmålet.

Ad spørgsmål 4

Tyskland og England har oplyst, at der ikke træffes særlige foranstaltninger med hensyn til sikkerhedsafstande for bestående risikovirksomheder.

Sverige og Holland har ikke besvaret spørgsmålet

Sammenfatning

Uanset, at oplysningerne næppe kan anses for dækkende, må det sammenfattende konkluderes, at de pågældende lande kun i begrænset omfang har udarbejdet særlige nationale regler på området, men dog på nogle punkter regler, der har ligheder med anbefalinger i nærværende rapport. Dette skal formentlig ses i sammenhæng med, at Kommissionen løbende tager nye initiativer på risikoområdet. Disse initiativer har ofte udspring i erfaringer i forbindelse med konkrete ulykker. Det skal i denne forbindelse nævnes, at den nu foreliggende ændring af direktivet, bl.a. er begrundet i den ovenfor nævnte fyrværkeriulykke i Holland, idet klassifikationen for fyrværkeri ændres, hvilket indebærer en sænkning af tærskelmængderne. Imidlertid tager udarbejdelsen og gennemførelsen af sådan fælles EU-regler forholdsvis lang tid, hvorfor det forekommer hensigtsmæssigt at udarbejde nationale regler, hvor det viser sig, at de gældende regler vurderes at være utilstrækkelige. Disse nationale regler kan i givet fald senere ophæves i forbindelse med gennemførelse af fælles EU-regler, således som fx Tyskland som nævnt ovenfor har gjort med hensyn til tærskelmængderne for enkelte nærmere angivne stoffer.

8. Sammenfatning - arbejdsgruppens anbefalinger –herunder vedrørende økonomiske og administrative konsekvenser .

På baggrund af ovenstående gennemgang er arbejdsgruppen enige om nedenstående anbefalinger, der i sammendrag giver en samlet oversigt over de mulige forslag, der er behandlet i rapporten. Der har væ-

ret drøftet yderligere forslag, som gruppen ikke har kunnet anbefale. Disse forslag er der redegjort for i rapporten, men de er ikke medtaget her under arbejdsgruppens anbefalinger.

Foruden de nævnte forslag støtter arbejdsgruppen det initiativ, der allerede er taget i Risikokoordinationsudvalget om opbygning af et undervisningssystem for både virksomheder og myndigheder.

1. "Mindre tunge" risikovirksomheder optages som selvstændig kategori på Samlebekendtgørelsens bilag 2, således at de forinden etablering og udvidelse, skal screenes for VVM-pligt. Der tages således stilling både til påtænkt placering og behov for evt. sikkerhedszoner. Forslaget vil indebære, at der ved alle nyanlæg eller ændringer af risikovirksomheder, der kan være til skade for miljøet, sker en vurdering af virksomhedens beliggenhed i forhold til omgivelserne, og at der kan stilles krav om sikkerhedszoner på virksomhedens bekostning, hvor der måtte være behov herfor. I praksis vil der formentlig kun blive tale om et mindre antal sager og omkostningsniveauet for både virksomheder og myndigheder vil være beskedent. Kravet vil formentlig betyde, at virksomhederne af sig selv vil søge at lokalisere sig på steder, hvor problemerne i forhold til naboarealer er mindst mulige. For "tunge" risikovirksomheder findes obligatorisk VVM-pligt ved etablering eller ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg.
2. Der udarbejdes vejledning til brug for kommunernes nærmere stillingtagen til en hensigtsmæssig placering af risikovirksomheder, herunder hvornår en risikovirksomhed med fordel kan placeres i landzonen i eksempelvis overflødiggjorte landbrugsbygninger. Der vil være meget små omkostninger forbundet med forslaget. Der vil endvidere gives vejledning til de kommunale redningsberedskaber om muligheden for gennem krav om tinglysning på naboejendomme at sikre, at dele af en naboejendom ikke bliver anvendt til følsom bebyggelse eller andet følsomt erhverv..
3. Ændring af Risikobekendtgørelsens planbestemmelser, således at plan- og risikomyndigheder gennem gensidig orientering bliver opmærksomme på ændrede forhold på og omkring risikovirksomheder. Formålet er at fange en u hensigtsmæssig udvikling i arealudnyttelsen på et tidligt tidspunkt. Der vil være meget små omkostninger forbundet med forslaget.
4. Krav om et egentligt sikkerhedsdokument for "mindre tunge" risikovirksomheder samt udarbejdelse af detaljerede regler om kravene til indholdet af dette dokument (kravene skal fremgå af et nyt bilag til Risikobekendtgørelsen). Formålet med forslaget er at komme den usikkerhed til livs, der i øjeblikket hersker med hensyn til indholdet af den "plan for forebyggelse af større uheld", som disse virksomheder efter de gældende regler skal udarbejde. Der vil til en vis grad formentlig være tale om øgede krav i forhold til de nugældende regler. Til gengæld vil kravene blive klart formuleret. Det må antages, at der ikke vil være tale om noget væsentligt merarbejde for virksomhederne og derfor heller ikke nogen større omkostning, da de i et vis omfang allerede i dag mødes med krav fra myndighederne svarende til, hvad der anbefales.
5. Krav om fælles myndighedsinspektioner på "mindre tunge" risikovirksomheder fx i form af en frekvens på 4 år og i særlige tilfælde oftere. I modsætning til "tunge" risikovirksomheder, for hvil-

ke der skal være inspektion hvert år, er der ikke fastsat faste tidsintervaller for "mindre tunge" risikovirksomheder. Der vil næppe være tale om meromkostninger for virksomhederne.

6. Ændring af Risikobekendtgørelsens undtagelsesbestemmelser om transport og midlertidigt oplag i forbindelse hermed, således at havne og andre transportknudepunkter, hvor der jævnligt befinder sig store mængder farlige stoffer, omfattes af Risikobekendtgørelsens krav. Desuden indskrives en 48-timers regel i Risikobekendtgørelsen for så vidt angår midlertidig henstilling under transport. 48-timers reglen er i øjeblikket fast praksis, men fremgår ikke af reglerne.
7. Mulighed for at inddrage konkrete anlægstyper under Risikobekendtgørelsens regler for "mindre tunge" virksomheder, uanset at mængden af farlige stoffer er under bekendtgørelsens tærskelværdier (f.eks. større oplag af brandfarlige væsker og lagerhoteller. I visse tilfælde må det konstateres, at konkrete anlæg udgør en særlig risiko, uanset at der er tale om mængder af farlige stoffer, der ligger under Risikobekendtgørelsens tærskelværdier. Med forslaget lægges der op til, at særlige anlægstyper, der erfaringsvis kan frembyde en væsentlig risiko efter myndighedernes konkrete afgørelse, kan pålægges de samme handlepligter eller dele heraf, der gælder for de "mindre tunge" risikovirksomheder.
Der forventes ikke at blive tale om noget stort antal anlæg. De, der bliver tilbage, vil derimod næppe have større problemer med at overholde reglerne, således at de samlede omkostninger ved gennemførelse af forslaget vil være ret beskedne.
8. I forbindelse med revisionen af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse vedrørende beredskabsplanlægning mv. i relation til farlige virksomheder foreslås der fastsat regler om politiets pligt til at udarbejde beredskabsplaner samt til at foretage underretning af offentligheden om de "mindre tunge" risikovirksomheder samt "ikke-risikovirksomheder", i det omfang de inddrages under risikobekendtgørelsen.
9. Der foreslås igangsat en gennemgang af alle eksisterende risikovirksomheder i Danmark med henblik på at vurdere, om der blandt de nuværende risikovirksomheder er virksomheder, der konkret vurderet udgør en uacceptabel risiko for omgivelserne, og i givet fald finde en løsning på problemet. Der vil være tale om en konkret gennemgang af alle nuværende risikovirksomheder svarende den gennemgang, der allerede er iværksat med hensyn til fyrværkerivirksomheder, idet gennemgangen dog ikke vil have nær samme konsekvenser, som den har haft for fyrværkerivirksomhederne. Gennemgangen skal afdække, om der er virksomheder, der er så u hensigtsmæssigt beliggende, at der må findes en løsning, enten ved at virksomhederne nedbringer mængderne af farlige stoffer, eller omlægger produktionen eller indfører yderligere sikkerhedsforanstaltninger - eller som yderste konsekvens flytter. Der vil være tale om en proces, der vil foregå i dialog mellem de relevante myndigheder og virksomhederne.

BILAG 1 Kommissorium for Kulegravningsudvalget

11. november 2004

Kommissorium for udvalget vedr. opfølgning på fyrværkeriulykken i Seest ved Kolding

Baggrund for udvalgets arbejde

Den 3. november skete der en voldsom ulykke på en fyrværkerivirksomhed i Seest ved Kolding. Ulykken fik et katastrofalt omfang. En brandmand mistede livet ved slukningsarbejdet, ca. 2000 personer måtte evakueres fra de nærliggende beboelsesområder, og der skete store materielle ødelæggelser.

For at skabe størst mulig sikkerhed mod gentagelser af større ulykker forbundet med fyrværkerivirksomhed, nedsætter regeringen et udvalg med bred deltagelse af de relevante myndigheder.

Udvalgets opgaver

Udvalget får til opgave at gennemgå det samlede regelkompleks med betydning for fyrværkerivirksomhed, og på baggrund heraf komme med forslag til, hvordan reglerne på området kan strammes for bedst muligt at nedbringe risikoen for gentagelser af lignende ulykker.

Udvalget skal herunder vurdere:

- reglerne for og kontrollen med fremstilling, anvendelse (herunder evt. tidsmæssige begrænsninger for affyring), salg, opbevaring, transport og håndtering af fyrværkeri,
- reglerne for godkendelse af og kontrol med fyrværkeriprodukter,
- reglerne for de forsikringsmæssige forhold for fyrværkerivirksomheder og den bygningsmæssige indretning af fyrværkerivirksomheder,
- reglerne for udarbejdelse af beredskabs- og evakueringsplaner i forbindelse med fyrværkerivirksomhed, og
- samspillet mellem de involverede myndigheder.

Udvalget skal desuden komme med oplæg til, hvordan det kan sikres, at der ikke fremover kan placeres større fyrværkerivirksomheder eller opbevares større fyrværkerilagre i boligområder samt udarbejde en plan for, hvordan allerede beliggende fyrværkerivirksomheder kan flyttes ud eller på anden vis gøres fuldt sikkerhedsmæssigt forsvarlige.

Udvalget skal ligeledes vurdere, om de sikkerhedsmæssige regler for andre særlige risikovirksomheder beliggende i byområder, hvor der kan indtræffe eksplosioner ved brand, er tilstrækkelige. Vurderingen vil efterfølgende blive anvendt i forhold til en selvstændig vurdering af de øvrige risikovirksomheder.

Udvalget skal ved vurderingen bl.a. inddrage fyrværkerilovgivningen, beredskabslovgivningen, miljøbeskyttelses- og planlovgivningen, våben- og eksplosivlovgivningen samt arbejdsmiljølovgivningen.

Udvalget skal endvidere vurdere de økonomiske og administrative konsekvenser af dets anbefalinger.

Udvalgets sammensætning og afrapportering

I udvalget deltager repræsentanter for:

- Økonomi- og Erhvervsministeriet
- Forsvarsministeriet
- Justitsministeriet
- Miljøministeriet
- Beskæftigelsesministeriet
- Amsrådsforeningen og
- KL , Københavns og Frederiksberg kommuner

Samt eksperter, andre myndigheder og branchen efter behov.

Formandskabet varetages af Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Miljøministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet samt Økonomi- og Erhvervsministeriet stiller sekretariatsbistand til rådighed for udvalget.

Det forventes, at udvalget løbende afrapporterer til regeringen og senest marts 2005 færdiggør sin rapport.

Bilag 2: Kulegravningsudvalget, UA2

Repræsentanter fra		Navn
Miljøstyrelsen	Formand	Claus Torp
Miljøstyrelsen	Fm.	Birgit Kristiansen
Skov- og Naturstyrelsen	Spec. kons.	Gert Johansen
Forsvarsministeriet	Kt. Chef	Susanne Nissen
Forsvarsministeriet	Fm.	Michael Larsen
KL		Hilmer Christensen
Beredskabsstyrelsen	Kontorchef	Jan Petersen
Beredskabsstyrelsen	Spec. Kons.	Elsebeth Grinvalds
Økonomi- og Erhvervsministeriet	Kons.	Marie Voldby
Økonomi- og Erhvervsministeriet	Fm.	Anders Bjørk Nielsen
Arbejdstilsynet	Akademingeniør	Gitte Herreborg
Sikkerhedsstyrelsen	Direktør	Søren Krøigaard (t.o.)
Justitsministeriet	Souschef	Jens Schak Andreasen
Justitsministeriet	Fm.	Carsten Madsen
Københavns Kommune		Jens Murmann
Amtsrådsforeningen	Vicekontorchef	Mette Christensen

Bilag 3. Om lokalisering af eksisterende risikovirksomheder

Risikooplysninger januar 2005 "Tung risikovirksomhed"

Virksomhedens navn:	Ny virksomhed
Adresse:	
CVR p-nummer	
Listepunkt:	
Omfattet af risikobekendtgørelsens	§ 1, stk. 2 nr. 1 (kolonne 3 eller § 5 - også kaldet "tung risikovirksomhed")
Tilsynsmyndighed:	

Beliggenhed

Er virksomheden beliggende i:

Byzone	Erhvervsområde	Boligområde	Område for offentlige formål	Område for anden planmæssig anvendelse
svare ja eller nej	Svare ja eller nej	svare ja eller nej	svare ja eller nej	Eksempelvis: Sommerhusområde Landsbykommuneplan Landzonelokalplan

Afstand til nærmeste (indenfor en afstand på 500 m):

Byzone	Erhvervsområde	Boligområde	Område for offentlige formål	Område for anden planmæssig anvendelse
Afstand angives i m ³	Afstand angives i m	Afstand angives i m	Afstand angives i m	Afstand angives i m
Afstand til nærmeste følsomme område/bebyggelse (boli-				

ger, institutioner, hospitaler, fængsler og lign.) Afstand angives i m ³	
Afstand til nærmeste virksomheder Afstand angives i m	

Risiko

Identifikation af de farlige stoffer eller kategorier af farlige stoffer på virksomheden		jvf bilag 1 i risikobekendtgørelsen
Mængde og fysiske tilstand af de farlige stoffer på virksomheden		Oplysninger fra bilag 2 i risikobekendtgørelsen
Beskrivelse af virksomhedens aktivitet		
Er der udarbejdet et fælles inspektionsprogram for virksomheden af miljøtilsyn, arbejdstilsyn og beredskabsmyndigheder		jvf § 12 og bilag 8 i risikobekendtgørelsen
Hvornår er det sidste tilsyn af miljømyndighed, arbejdstilsyn og beredskabsmyndighed gennemført		dato for tilsynet
Hvornår er det næste tilsyn af miljømyndighed, arbejdstilsyn og beredskabsmyndighed planlagt		dato for tilsynet
Dato for virksomhedens seneste sikkerhedsrapport		jvf. §5 og bilag 4 i risikobekendtgørelsen dato for rapporten
Er sikkerhedsrapporten godkendt af myndighederne		svar ja eller nej dato for godkendelse
Er sikkerhedsrapporten stillet til rådighed for offentligheden ?		jvf. §16 i risikobekendtgørelsen svar ja eller nej
Dato for virksomhedens seneste interne beredskabsplan		jvf. §5 og bilag 6 i risikobekendtgørelsen dato for beredskabsplanen
Dato for myndighedernes eksterne beredskabsplan for virksomheden		jvf. §14 og bilag 8 i risikobekendtgørelsen dato for beredskabsplanen
Dato for afprøvning af den eksterne beredskabsplan		jvf. §14 stk. 3 i risikobekendtgørelsen dato for afprøvning af beredskabsplanen
Er der meddelt påbud vedrørende virksomhedens drift i forhold til risiko ?		Svar ja eller nej dato for evt. påbud
Er det tilsynsmyndigheden vurdering at et evt. uheld på virksomheden kan have følger på nabovirksomheder (dominoeffekt)		jvf. §15 i risikobekendtgørelsen Svar ja eller nej Uddyb venligst

Supplerende bemærkninger

Forhold der kan forårsage et større uheld eller forværre følgerne heraf eller andre kommentarer herunder evt. virksomhedens beliggenhed i øvrigt:

--

Risikoplysninger januar 2005

"Mindre tung risikovirksomhed"

Virksomhedens navn:	Ny virksomhed
Adresse:	
CVR p-nummer	
Listepunkt:	
Omfattet af risikobekendtgørelsens	§ 1, stk. 2 nr. 2 (kolonne 2 eller § 4 - også kaldet "mindre tung risikovirksomhed")
Tilsynsmyndighed:	

Beliggenhed

Er virksomheden beliggende i:

Byzone	Erhvervsområde	Boligområde	Område for offentlige formål	Område for anden planmæssig anvendelse
svaret ja eller nej	Svar ja eller nej	svaret ja eller nej	svaret ja eller nej	Eksempelvis: Sommerhusområde Landsbykommuneplan Landzonelokalplan

Afstand til nærmeste (indenfor en afstand på 500 m):

Byzone	Erhvervsområde	Boligområde	Område for offentlige formål	Område for anden planmæssig anvendelse
Afstand angives i m ³	Afstand angives i m	Afstand angives i m	Afstand angives i m	Afstand angives i m
Afstand til nærmeste følsomme område/bebyggelse (boli-				

ger, institutioner, hospitaler, fængsler og lign.) Afstand angives i m ³	
Afstand til nærmeste anden virksomheder Afstand angives i m	
Nærmeste virksomheds type	

Risiko

Identifikation af de farlige stoffer eller kategorier af farlige stoffer på virksomheden		jvf. bilag 1 i risikobekendtgørelsen
Mængde og fysiske tilstand af de farlige stoffer på virksomheden		Oplysninger fra bilag 2 i risikobekendtgørelsen
Beskrivelse af virksomhedens aktivitet		
Er der udarbejdet et fælles inspektionsprogram for virksomheden af miljøtilsyn, arbejdstilsyn og beredskabsmyndigheder		jvf. § 12 og bilag 8 i risikobekendtgørelsen
Hvornår er det sidste tilsyn af miljøtilsyn, arbejdstilsyn og beredskabsmyndigheder gennemført/planlagt		dato for tilsynet
Er tilsynsmyndigheden bekendt med at en plan for forebyggelse af uheld er udarbejdet af virksomheden ?		Svar ja eller nej jvf. §4 i risikobekendtgørelsen
Har tilsynsmyndigheden modtaget en plan for forebyggelse af uheld ?		Svar ja eller nej jvf. §4 i risikobekendtgørelsen
Dato for seneste version af planen		dato for planen
Er der stillet krav om forebyggende foranstaltninger ?		Svar ja eller nej
Er der meddelt påbud vedrørende virksomhedens drift i forhold til risiko ?		Svar ja eller nej dato for evt. påbud
Er det tilsynsmyndighedens vurdering at et evt. uheld på virksomheden kan have følger på nabovirksomheder (dominoeffekt)		Svar ja eller nej Uddyb venligst

Supplerende bemærkninger

Forhold der kan forårsage et større uheld eller forværre følgerne heraf eller andre kommentarer herunder evt. virksomhedens beliggenhed i øvrigt:

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million (19.5% of the population).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the Government has set out a strategy for doing this in the White Paper on *Ageing Better* (Department of Health, 1999). This paper sets out the authors' views on the need to address the needs of older people, and the ways in which this can be done.

Introduction

The authors are members of the Older People's Research Unit, a research centre established in 1997 at the University of York. The Unit is a multi-disciplinary research centre, with members from a range of disciplines, including sociology, psychology, health care, and law. The Unit's research interests are in the lives of older people, and the ways in which their needs can be met.

The Unit's research has been carried out in a number of areas, including the lives of older people in care homes, the lives of older people in the community, and the ways in which older people's needs can be met. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research. The Unit's research has been carried out in a number of ways, including qualitative research, quantitative research, and mixed methods research.

